

Företagsekonomiska institutionen
EKONOMIHÖGSKOLAN
LUNDS UNIVERSITET

Magisteruppsats
Januari 2007

Revisionspliktens avskaffande

**- En komparativ studie av avskaffandet i Storbritannien
och ett kommande avskaffande i Sverige**

Handledare
Anne Loft

Författare
Helene Jungå
Josefin Thurban

Sammanfattning

- Titel:** Revisionspliktens avskaffande - en komparativ studie av avskaffandet i Storbritannien och ett kommande avskaffande i Sverige
- Seminariedatum:** 31 januari 2007
- Ämne/Kurs:** FEK 591 Magisterseminarium, 10 poäng
- Författare:** Helene Jungå, Josefin Thurban
- Handledare:** Anne Loft
- Nyckelord:** Revisionsplikt, revisionspliktens avskaffande, små aktiebolag, Storbritannien, avskaffandets effekter
- Syfte:** Att genom en litteraturstudie utreda den debatt som föregått de olika stegen av avskaffandet av revisionsplikt för små aktiebolag i Storbritannien samt att undersöka olika intressenters ståndpunkt inför ett avskaffande i Sverige för att möjliggöra en jämförelse av debatt och åsikter i de två länderna.
- Metod:** Uppsatsen är av deduktiv art då den har utgått från teorier inom området revision samt den lagreglering som finns på området. En kvalitativ metod valdes, vilken grundar sig på en litteraturstudie över utvecklingen i Storbritannien samt intervjuer gjorda med fyra revisorer och tre intressenter i Sverige.
- Teoretiska perspektiv:** Den teoretiska referensramen utgörs av teorier applicerbara på begreppet revisionsplikt. Två vitt skilda perspektiv har valts, ett socialt perspektiv samt ett utifrån agentteorin
- Empiri:** Den komparativa studien har genomförts genom intervjuer med revisorer från Ernst Young, BDO och SET samt medarbetare på Handelsbanken, Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket.
- Resultat:** Studien visar på att den svenska debatten har likheter med den i Storbritannien samt att det är svårt att påvisa några konkreta effekter av avskaffandet. I Storbritannien är många företag som väljer frivillig revision vilket kan bli fallet i även i Sverige.

Abstract

- Title:** The removal of the statutory audit – a comparative study of the removal in the United Kingdom and the forthcoming removal in Sweden
- Seminar date:** January 31th 2007
- Course:** Master thesis in Business Administration, 10 Swedish credits (15 ECTS)
- Authors:** Helene Jungå, Josefin Thurban
- Advisor:** Anne Loft
- Key words:** Statutory audit, removal of statutory audit, small companies, the United Kingdom, results of the removal
- Purpose:** Through a literature study investigate the debate in the United Kingdom that has occurred before and after every step of the removal of statutory audit. Different opinions about the statutory audit in Sweden are then investigated to be able to make a comparison of debate and opinions in the two countries.
- Methodology:** The study has a deductive character and is based on theories concerning auditing and the regulation regarding auditing. The information has been gathered through qualitative approach i.e. interviews.
- Theoretical perspectives:** The theoretical framework is based on theories and regulation regarding auditing. Two different approaches is taken, one with a social perspective and one with a perspective from agencytheory.
- Empirical foundation:** The comparative study has been carried out by performing interviews with auditors from Ernst Young, BDO, and SET and co-workers from Handelsbanken, Ekobrottsmyndigheten and Skatteverket.
- Conclusions:** The study shows that the debate in Sweden is similar to the debate in the United Kingdom and that it is hard to present any specific effects of the removal of the statutory audit. In the United Kingdom many companies still chose to have an audit which could be the case also in Sweden.

Förkortningar

ABL: Aktiebolagslagen

ACCA: The Association of Chartered Certified Accountants

DTI: Department of Trade and Industry

FAR: tidigare Föreningen Auktoriserade Revisorer

FAR SRS: Branschorganisation för revisorer och rådgivare

ICAEW: The Institute of Chartered Accountants in England and Wales

IFAC: The International Federation of Accountants

ISA: International Standards on Auditing

RS: Revisions standards i Sverige

SPA: The Society of Professional Accountants, tidigare Small Practitioners Association

Innehållsförteckning

1 INLEDNING	8
1.1. Bakgrund	8
1.2 Problemdiskussion	9
1.2.1 Revision och dess syfte	9
1.2.2 Åsikter om revisionsplikt	10
1.2.3 Europeisk utveckling	11
1.3 Problemställning	13
1.4 Syfte	13
1.5 Disposition	14
2 METOD	15
2.1 Undersökningsansats	15
2.1.1 Deduktiv ansats	15
2.1.2 Kvalitativ metod	16
2.2 Val av datainsamlingsmetoder	16
2.2.1 Primärdata- individuella semistrukturerade intervjuer	16
2.2.1.1 Intervjuer	17
2.2.1.2 Intervjumall	17
2.2.1.3 Genomförande och sammanställande av intervjuer	18
2.2.2 Sekundärdata- litteraturstudie av Storbritanniens avskaffande	19
2.3 Urval	19
2.3.1 Val av respondenter	20
2.4 Metodreflektion	22
2.4.1 Reliabilitet	22
2.4.2 Validitet	23
2.4.3 Kritik mot val av teorier	23
2.4.4 Kritik mot val av teorilitteratur	24
3 TEORETISK REFERENSRAM	25
3.1 Valda teorier	25
3.2 Revision ur ett socialt perspektiv	25
3.2.1 Revisionens auktoritet och revisors oberoende	27
3.2.2 Revisionsprocessen	27
3.2.3 Normer och regelverk för revisionens utförande	28
3.3 Agentteori	29

4 LAGREGLERING	30
4.1 Svensk lagstiftning	30
4.2 EG-rätt	32
4.3 Brittisk lagstiftning	33
5 UTVECKLING I STORBRITANNIEN	35
5.1 Bakgrund till avskaffandet	35
5.2 År 1993, Steg 1	36
5.2.1 Påföljande debatt	36
5.3 År 1997, Steg 2	36
5.3.1 Utförda undersökningar samt påföljande debatt	37
5.4 År 2000, Steg 3	38
5.4.1 Utförda undersökningar	39
5.4.1.1 The Society of Professional Accountants	39
5.4.1.2 Jill Collis studie	40
5.4.1.3 Övriga undersökningar	41
5.4.2 Påföljande debatt	41
5.5 År 2004, Steg 4	42
5.5.1 Påföljande debatt	42
6 EMPIRI	43
6.1 Ernst & Young	43
6.1.1 Revisionsplikt och revisionens betydelse	43
6.1.2 Avreglering	44
6.1.3 Reflektioner av gjorda undersökningar i Storbritannien	45
6.2 SET Auktoriserade revisorer	46
6.2.1 Revisionsplikt och revisionens betydelse	47
6.2.2 Avreglering	48
6.2.3 Reflektioner av gjorda undersökningar i Storbritannien	49
6.3 BDO	50
6.3.1 Revisionsplikt och revisionens betydelse	50
6.3.2 Avreglering	51
6.3.3 Reflektioner av gjorda undersökningar i Storbritannien	52
6.4 Handelsbanken	54
6.4.1 Revisionsplikt och revisionens betydelse	54
6.4.2 Avreglering	55
6.4.3 Reflektioner av gjorda undersökningar i Storbritannien	57
6.5 Ekobrottsmyndigheten	57
6.5.1 Revisionsplikt och revisionens betydelse	57
6.5.2 Avreglering	59

6.5.3 Reflektioner av gjorda undersökningar i Storbritannien	60
6.6 Skatteverket	61
6.6.1 Revisionsplikt och revisionens betydelse	61
6.6.2 Avreglering	63
6.6.3 Reflektioner av gjorda undersökningar i Storbritannien	64
7 ANALYS	65
7.1 Revisionsplikt och revisionens betydelse	65
7.2 Avreglering	68
7.3 Utfall i Storbritannien	70
7.4 Avslutande reflektioner	75
8 AVSLUTNING	76
8.1 Resultat	76
8.2 Resultat diskussion	78
8.3 Förslag på fortsatt forskning	80
KÄLLFÖRTECKNING	
Bilaga 1	
Bilaga 2	

1. Inledning

I det inledande kapitlet redogörs för bakgrunden till den pågående debatten angående revisionsplikt samt den internationella utvecklingen på området. Därefter presenteras undersökningens problemställning, syfte samt uppsatsens vidare disposition.

---

1. 1. Bakgrund

Revisionsplikt för alla aktiebolag i Sverige har funnits sedan 1983.¹ Motiven vid införandet var, dels att ge revisorn en mer aktiv funktion i bekämpandet av skattebrott dels att mer ekonomisk kunskap skulle föras ut i företagen².

Justitiedepartementet skrev 2003 en promemoria, "Några frågor om revision" där strängare regler för så kallat byråjäv föreslogs. Detta gäller uppdrag där samma revisionsbyrå tillhandahåller både rådgivning och revision till en klient. Ett införande av absolut förbud för dessa kombiuppdrag föreslogs för att anpassa den svenska lagstiftningen till det internationella regelverket.³ Ett sådant regelverk innebär att många företag istället måste anlita två revisionsbolag för att utföra de uppgifter som idag tillhandahålls av en, vilket naturligtvis kan leda till ökade kostnader för företaget. En annan följd kan vara att företaget får sämre rådgivning då den djupa företagskunskapen hos revisorn försvinner.⁴

Denna problematik angående absolut förbud förekommer inte i större delen av Europa på grund av att revisionsplikten där är begränsad till att endast gälla större företag. Därför kan revisorn erbjuda de mindre bolagen de tjänster de efterfrågar både revisionsrådgivning och redovisningshjälp utan att revisors oberoende behöver ifrågasättas.

---

¹ Norberg/Thorell s. 15

² Precht Balans 4/2005

³ Justitiedepartementet promemoria, Några frågor om revision 2003

⁴ Wennberg Balans 2/2004

Enligt Norberg/Thorell finns det två skäl till att revisionsplikten vara eller icke vara uppmärksammas just nu:⁵

- Innehållet i den svenska revisionen påverkas i allt högre grad av den internationella utvecklingen.
- Många regeringar arbetar med olika projekt om regelförenkling för småföretag.

1.2 Problemdiskussion

Efter en rad internationella skandaler i bolagssektorn debatteras betydelsen av revision allt oftare runt om i världen vilket sedermera har lett till att regleringen på området skärpts. I och med skärpta regler för revision av alla bolag blir bördan för de mindre företagen allt tyngre och kostnaden ökar då allt mer ingående granskning krävs. Samtidigt avskaffar allt fler länder revisionsplikten för små och medelstora företag. Dagens debatt i Sverige har därefter kommit att behandla revisionens kostnader gentemot dess fördelar för de mindre bolagen.

1.2.1 Revision och dess syfte

Begreppet revision används med ett flertal betydelser i det svenska språket och har därmed även definierats på ett antal olika sätt. Till exempel definierar nationalencyklopedin revision som: *”Granskning i efterhand av ett företags eller annan organisations redovisning och förvaltning som görs i syfte att ge upplysning om redovisningens tillförlitlighet och om ledningens sätt att förvalta organisationen”*⁶ medan organisationen FAR, använder en annan definition: *”Revision är att med en professionellt skeptisk inställning planera, granska, bedöma och uttala sig om årsredovisning, bokföring och förvaltning.”*⁷

Ursprunget till bolagsrevision var i första hand att bistå ägarna för att försäkra ledningens duglighet att driva verksamheten på bästa sätt. Revisionen har dock utvecklats till att även tillgodose andra intressenter som kreditgivare och staten.⁸

---

⁵ Norberg/Thorell Balans 3/2005

⁶ Nationalencyklopedins internetjänst

⁷ FARs bok Revision s. 11

⁸ Andersson et al, kap 10.3

Syftet med den lagstadgade revisionen är att en revisionsberättelse ska lämnas av revisorn.⁹ Revisorns uppgift är enligt Aktiebolagslagen, ABL, att granska bolagets årsredovisning och bokföring samt styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning (9 kap 3 § ABL 2005:551). Granskningen skall vara så ingående och omfattande som god revisionssed kräver. Vidare går att läsa i 9 kap 5 § ABL att revisorn skall efter varje räkenskapsår lämna en revisionsberättelse till bolagsstämman.

Revisionen innebär därmed en kvalitetssäkring av de fakta som företaget presenterar och ger ökad trovärdighet åt företagets finansiella information.¹⁰ Detta ses som en förutsättning för att kapitalmarknaden ska kunna fungera effektivt.

1.2.2 Åsikter om revisionsplikt

Åsikterna om revisionsplikten är många och debatten har varit livlig under de senaste åren. Den starkaste rösten om ett avskaffande av revisionsplikten i små företag kommer ifrån organisationen Svenskt Näringsliv som genom Claes Norberg och Per Thorell tagit fram en rapport om revisionsplikten i små företag. Slutsatsen i denna är att: *”det saknas tillräckligt stora bevis för att hävda revisionspliktens fördelar gentemot dess kostnader”*.¹¹

Andra uppmaningar om att avskaffa revisionsplikten i små företag kommer bland annat från Gunvor Engström, VD för Företagarna och Stefan Persson, revisor och ansvarig för Ernst & Youngs nationella revisionsoverksamhet. Engström anser visserligen att ett alternativ till att avskaffa revisionsplikten för små företag är att undanta små företag från ett förbud mot kombiuppdrag för att komma ifrån problematiken med byråjäv.¹² Persson menar att revisorer behövs i företagen samt att revisorer inte kommer att behövas mindre vid en avskaffad revisionsplikt. Arbetsuppgifterna kan komma att förändras för revisorerna men han anser att revisorer på detta vis kan få en möjlighet att hjälpa företagen med det de verkligen behöver vägledning med.¹³

Samtidigt finns åsikter och argument för att behålla revisionsplikten i samtliga aktiebolag. FAR SRS:s generalsekreterare Dan Brännström och Per-Olof Andersson (tidigare ordförande för SRS) är exempel på sakkunniga som anser att revisionsplikten ska behållas.

---

⁹ RS 200, 2 SE

¹⁰ FARs bok Revision s 12

¹¹ Norberg/Thorell s 7

¹² Wennberg Balans 2/2004

¹³ Wennberg Balans 2/2004

Brännström menar att revision är angeläget för alla företag, även små, främst för den kompetens revisorn kan erbjuda vid bland annat hantering av komplicerade regler men även för att revisionen minskar risken för brott.¹⁴ Andersson använder sig av liknande argumentation samt menar att revision verkar tillsammans med det interna kontrollsystemet.¹⁵

Åsikterna skiljer sig som sagt, men med ny borgerlig regering är en framtida avskaffning av revisionsplikten för små företag troligtvis att vänta. Arbetsmarknadsministern Sven Otto Littorin säger i en intervju i Balans hösten 2006 att: ”revisionsplikten för små företag ska slopas, som aviserats av regeringen i budgetpropositionen”.¹⁶

Revisionspliktens vara eller icke vara är ett ämne som har förekommit flitigt i branschens facklitteratur de senaste åren¹⁷. Även i avhandlingar och uppsatser vid landets universitet och högskolor har ämnet behandlats.¹⁸ Både småföretagens, bankernas och revisorernas inställningar till revision och revisionsplikt har undersökts. Även möjliga konsekvenser av ett eventuellt avskaffande har behandlats.¹⁹ Den starkaste rösten mot revisionsplikt för små aktiebolag har Svenskt Näringsliv stått för genom Norberg och Thorells rapport ”Revisionsplikten i små aktiebolag”. Efter att den nya regeringen gått ut med att revisionsplikten för små aktiebolag nu faktiskt ska avskaffas är ämnet mer aktuellt än någonsin.

1.2.3 Europeisk utveckling

I den europeiska unionen är det idag endast Sverige och Malta²⁰ som har kvar full revisionsplikt även för små bolag. Nu senast var det Danmark som valde att avskaffa revisionsplikten. Detta gjorde som ett led i att den danska regeringen vill minska de administrativa kostnaderna för näringslivet med 25 % innan utgången av 2010. Något krav på att ersätta revisionsplikten med en mer översiktlig granskning eller annan kontroll av årsredovisningen föreligger ej.²¹

---

¹⁴ Brännström Balans nr 4/2005

¹⁵ Andersson Balans nr 4/2005

¹⁶ Precht Balans nr 11/2006

¹⁷ Se Balans under 2004-2006

¹⁸ Se bl.a. Holmberg, Höög och Jangvert 2006

¹⁹ Se bl.a. Aldenhov, Hansson och Rosenlöw 2006

²⁰ Brasted Revisjon og Regnskap nr 7/2006

²¹ Brasted Revisjon og Regnskap nr 7/2006

Danmark har precis som Sverige anpassat sin lagstiftning avseende revision till de internationella standarderna vilket inneburit ökade kostnader för framför allt de mindre bolagen. I en rapport som det danska Handels- och Bolagsverket (Ehrvervs- og Selskabsstyrelsen) lagt fram uppskattas det att revisionskostnaderna för mindre bolag kommer att öka med 300-500 miljoner danska kr årligen pga. de nya revisionsreglerna. Rapporten som presenterades i mars 2005 beräknade de dåvarande kostnaderna för landets ca 130 000 småföretag till 1,7 miljarder danska kronor vilket de inte menar motiverar den nytta revisionen genererar.²²

Då revision enligt många innebär en avskräckande effekt för ekonomisk brottslighet har debatten om revisionsplikt även gått het i Danmark. En viss oro för att den ekonomiska brottsligheten ska öka har förekommit. Därför har det beslutats att avskaffandet av revisionsplikten ska ske stegvis och noga utvärderas efter vart steg.²³ Det har även till följd av oron för ökad ekonomisk brottslighet beslutats att om bolaget bryter mot gällande bolags- skatte- eller redovisningslagstiftning kan Ehrvervs- og Selskabsstyrelsen ålägga bolaget revision i mellan 1 och 3 år. I dansk lag gäller att en revisor som under revisionen misstänker företagsledningen för brott ska anmäla detta inom 14 dagar. Denna regel utökas nu till att gälla alla uppdrag revisorn har, inte bara revisionsuppdrag.²⁴

Även i Finland går debatten het om revisionsplikt för små bolag. Redan idag finns lättnader i reglerna om revision för de allra minsta bolagen. Det råder allmän revisionsplikt för alla bolag i Finland men de allra minsta företagen behöver endast anlita så kallade lekmannarevisorer. Ett förslag har nu lagts fram som säger att de allra minsta bolagen ska undantas helt från revisionsplikt medan alla övriga ska revideras av kvalificerade revisorer. Det finska systemet med lekmannarevisorer kan således komma att tas bort.²⁵

Storbritannien var tidigt ute med att avskaffa revisionsplikten för mindre företag. Detta gjordes som en del av en uttalad regleringsfilosofi med avsikt att minimera kostnaderna för små och medelstora företag i syfte att stärka deras konkurrenskraft. Regleringsfilosofin går ut på att förenkla eller helt ta bort regelverk vars kostnader överstiger nyttan. Redan 1993 genomfördes det första undantaget från revisionsplikten. Då var det endast de allra minsta bolagen som berördes. Efter det har gränsvärdena för omsättning höjt tre gånger för att nu ligga på EU:s maximalt tillåtna.²⁶

---

²² Halling Balans nr 3/2005

²³ Brasted Revisjon og Regnskap nr 7/2006

²⁴ Bisgaard Balans nr 572006

²⁵ Halling Balans nr 3/2005

²⁶ Norberg/Thorell s 25

Forskningen på det internationella området ur ett svenskt perspektiv är tämligen begränsad. En trolig förklaring till detta kan vara att de flesta av de länder som valt att avskaffa revisionsplikten för mindre bolag, alla valt att göra detta relativt nyligen. Återigen är det Svenskt Näringslivs rapport "Revisionsplikten i små aktiebolag" som berör ämnet genom att behandla utvecklingen i Storbritannien efter deras avskaffande 1993. Dock berör rapporten endast ämnet på ytan och nöjer sig att studera effekter upplevda av företagsledningen på de berörda bolagen utan att närmare gå in på sådana effekter som får betydelse för fler parter. Det skulle därför vara motiverat att studera detta närmare och se om det finns några sådana.

1.3 Problemställning

Sverige är idag i stort sett ensam i Europa om att fortfarande ha full revisionsplikt för alla aktiebolag. Många länder har aldrig haft fullständig revisionsplikt medan andra har valt att avskaffa den. När Sverige nu står inför en avskaffning av revisionsplikten för små bolag är det därför av intresse att studera de effekter som har uppstått till följd av ett avskaffande av revisionsplikten för mindre bolag i andra länder för att se om dessa är av intresse för svenskt vidkommande.

Då de flesta länder som tidigare har haft revisionsplikt även för mindre bolag och sedan valt att avskaffa den, alla har gjort detta relativt nyligen, blir det svårt att, utan en mer djupgående studie, kartlägga de effekter avskaffandet har medfört. Dock var Storbritannien tidigt ute med att avskaffa revisionsplikten för små bolag vilket gör att effekterna av avskaffandet därmed torde ha hunnit visa sig. Därför är det av intresse att närmare studera Storbritannien och de effekter som har uppstått till följd av avskaffandet av revisionsplikten för mindre bolag.

1.4 Syfte

Uppsatsens syfte är att genom en litteraturstudie utreda den debatt som föregått de olika stegen av avskaffandet av revisionsplikt för små aktiebolag i Storbritannien. Vidare undersöks olika intressenters ståndpunkt inför ett avskaffande i Sverige för att möjliggöra en jämförelse av debatt och åsikter i de två länderna.

1.5 Disposition

Nedan följer en kort presentation av uppsatsens fortsatta disposition

Kapitel 2   Metod

I kapitlet presenteras de tillvägagångssätt som ligger till grund för uppsatsen samt den valda metodens styrkor och svagheter.

Kapitel 3   Teoretisk referensram

I detta avsnitt presenteras de teorier som valts ut som grund för att studera fenomenet revisionsplikt, avskaffandet i Storbritannien samt ett kommande avskaffande i Sverige.

Kapitel 4   Lagreglering

Här presenteras den lagreglering i EU, Sverige och Storbritannien som är relevant för uppsatsens ändamål för att ge läsaren en förståelse för hur revision och revisionsplikt regleras idag.

Kapitel 5   Utvecklingen i Storbritannien

I kapitlet klarläggs de steg Storbritannien gått igenom för att nu ha undantag av revisionsplikten motsvarande EU: s maxgränser. Vidare redogörs för den debatt som föranlett respektive steg samt de eventuella effekter som kunnat påvisas efter respektive fas.

Kapitel 6   Empiri

Kapitlet inleds med en presentation av urvalet samt val av respondenter. Därefter följer en redogörelse av respondenternas åsikter i frågan.

Kapitel 7   Analys

I kapitlet analyseras empirin i relation till teorier, litteratur och regelverk. Samtidigt jämförs respondenternas åsikter med den debatt som föregått avvecklandet i Storbritannien.

Kapitel 8   Avslutning

I det avslutande kapitlet sammanfattas analysen och de slutsatser som kunnat dras diskuteras. Även förslag till fortsatt forskning ges.

2. Metod

I följande avsnitt redogörs samt motiveras för de metodval som legat till grund för uppsatsen. Vidare beskrivs de valda datainsamlingsmetoderna. Avsnittet avslutas med en reflektion av den valda metodens styrkor och svagheter.

2.1 Undersökningsansats

I detta avsnitt presenteras de metodval som gjorts. Ett kritiskt förhållningssätt till gjorda val intas genomgående.

2.1.1 Deduktiv ansats

Då uppsatsen tar sin utgångspunkt i mer övergripande teorier med anknytning till revision och revisionsplikt samt den reglering som finns inom området är den av en deduktiv karaktär. Då vi redan inledningsvis besitter kunskap inom området blir det svårt att med ett helt öppet sinne studera de effekter som kan uppstå när revisionsplikten avskaffas. Därav har en deduktiv ansats valts. De valda teorierna har sedan legat till grund för insamlingen av empirisk data.

Problemet med en deduktiv ansats är att den riskerar att begränsa undersökningen genom att endast de av teorin berörda delarna beaktas. För att minimera detta problem har intervjuerna utformats på ett öppet sätt för att möjliggöra för respondenterna att bidra med nya infallsvinklar.

2.1.2 Kvalitativ metod

En kvalitativ ansats valdes för att en djupare förståelse skulle kunna uppnås för de effekter avskaffandet av revisionsplikt kan medföra. Uppsatsen består dels av en litteraturstudie av avskaffandet i Storbritannien, dels av insamling av empiri genom intervjuer. Då tidsramen är begränsad har genomförandet av litteraturstudien medfört att antalet intervjuer har fått begränsas. Om tidsramen hade tillåtit det hade även en kvantitativ metod kunnat förespråkas för insamling av empiriskt material genom enkäter. Genom en kvantitativ metod hade fler åsikter kommit fram och en generalisering hade eventuellt kunnat göras vilket inte kan göras nu då för få enheter har undersökts.²⁷ Men även om vi redan inledningsvis besitter en del kunskap inom området är den relativt begränsad varefter en kvalitativ metod trots allt är att föredra då den genom intervjuernas utformning ger möjlighet att inhämta ny och oväntad information genom de nyanserade svar som kan uppkomma.

2.2 Val av datainsamlingsmetoder

I detta avsnitt beskrivs de metoder som valts för insamling av data för uppsatsen. Dels har en litteraturstudie av revisionspliktens utveckling i Storbritannien valts dels individuella semistrukturerade intervjuer för insamling av primärdata i Sverige. Även relevanta teorier och den lagreglering som finns på området har arbetats igenom för insamling av sekundärdata.

2.2.1 Primärdata - Individuella semistrukturerade intervjuer

Primärdata har genom intervjuer med sex respondenter samlats in. Då arbetet med uppsatsen började med en litteraturstudie över revisionspliktens avskaffande i Storbritannien medförde detta att vi redan vid de första intervjutillfällena besatt en hel del kunskap på området. Valet av insamling av primärdata föll därför på semistrukturerade intervjuer eftersom kunskapen om ämnet gjorde att insikt fanns över vilka områden som var intressanta att studera närmre och ställa frågor kring. Utformningen av dessa intervjuer beskrivs nedan.

---

²⁷ Jacobsen s. 98

2.2.1.1 Intervjuer

Personliga intervjuer valdes framför telefonintervjuer för att en förtrolig stämning mellan oss och respondenterna lättare skulle kunna skapas. På så sätt kan benägenheten att lämna ifrån sig känslig information öka. Möjligheten att tyda respondenternas reaktioner och agera utefter det samt ökade svårigheter för respondenterna att undvika ett ämne eller rent av ljuga talade även för personliga intervjuer.²⁸

Det största problemet med personliga intervjuer är den intervjuareffekt som kan uppstå. Vår fysiska närvaro kan påverka respondenterna vilket kan leda till onormalt beteende och vinklade svar.²⁹ Vi kan mer eller mindre omedvetet styra intervjuerna till att endast behandla det vi förväntar oss att finna. För att minimera påverkan av intervjuareffekten valdes en likartad uppbyggnad och samma uppdelning mellan oss som intervjuade på vid alla tillfällen.

Vissa bestämda frågor med preliminär ordningsföljd innebär att intervjun är semistrukturerad.³⁰ Öppenheten i den intervjun bidrog till möjligheten att få ta del av sådana nyanserade svar som vi var ute efter samt möjligheten att få ta del av, för oss, nya infallsvinklar och ny information. Då endast en person på varje företag intervjuades pga. den tidsbrist som förelåg passade den semistrukturerade intervjun extra bra för att få fram så mycket användbar och nyanserad information som möjligt.

En svaghet med vald intervjuemetod har varit det arbete som krävts för att bearbeta allt material som samlats in samt att avgöra vilket material som varit väsentligt för uppsatsens syfte. Genom intervjuernas utformning har en mängd data samlats in vilket följaktligen också har varit tidskrävande att sammanställa.

2.2.1.2 Intervjumall

Intervjuerna utgick ifrån en mall över de områden intervjun berörde. För att skapa mer öppna intervjuer fick respondenterna inte i förväg ta del av denna mall utan istället skickades en beskrivning ut över de områden som skulle beröras. Syftet var att möjliggöra för mer öppna svar med nya infallsvinklar som följd. På så sätt har respondenterna givits möjlighet att själva utforma svaren utan att känna sig alltför styrda. Dock har mallen efterföljts för att möjliggöra en viss styrning för att

---

²⁸ Jacobsen s. 161ff

²⁹ Jacobsen s. 162

³⁰ Patel & Davidsson s. 61

säkerställa att alla områden täckts in. Det har även lämnats utrymme för följdfrågor samt för respondenten att komma med egna tillägg.

Intervjumallens grundstruktur såg överlag likadan ut under alla intervjuer men en viss modifiering var tvungen att göras då respondenterna hade olika förhållanden till frågeställningen vilket krävde olika infallsvinklar.

Se bilaga 1 och 2 för beskrivningen respondenterna fick ta del av innan intervjun samt den frågemall som användes vid intervjuerna.

2.2.1.3 Genomförande och sammanställning av intervjuer

För att säkerställa att inget väsentligt material förbisågs var avsikten att göra inspelningar av samtliga intervjuer. En nackdel med inspelning av intervjuerna är att en inspelning många gånger kan upplevas som negativ vilket kan påverka de svar respondenterna ger. Detta kan i sin tur sedan leda till att respondenterna blir mer förtegnare. För att komma till rätta med detta problem gavs samtliga respondenter möjlighet att neka inspelning. En respondent valde att tacka ja till erbjudandet och intervjun spelades därför inte in.

Inspelningen av intervjuerna möjliggjorde komplettering av eventuella luckor i de anteckningar som gjordes under intervjun. Inspelningen gjorde även att en del av de tankar och idéer som uppstått under intervjun men som inte nedtecknats återkom under uppspelningen vilket underlättade efterarbetet. Ytterligare en fördel var att tillgång fanns till allt material under hela uppsatsprocessen och därmed förbisågs inget material.

En nackdel med inspelning av intervjuerna kan vara att hanteringen av materialet blir betydligt mer tidskrävande då ingen utgallring av material sker i ett initialt skede. Vi ansåg dock att fördelarna med inspelning är större än nackdelarna och därför har detta alternativ valts i första hand.

I det fall där inspelning nekades fördes noga anteckningar för att ingen viktig information skulle komma bort. Även fler följdfrågor ställdes för att säkerställa att inga missuppfattningar skedde.

2.2.2 Sekundärdata – litteraturstudie av Storbritanniens avskaffande

En generell litteraturstudie över revision och revisionsplikt gjordes för att öka kunskapen om ämnet samt att ge en ökad förståelse för revisionens för- och nackdelar. Utgångspunkten vid insamlingen av sekundärdata har utöver allmän litteratur om revision och revisionsplikt varit övergripande teorier användbara för en analys av revisionskravet. Utgångspunkten har även legat i den regleringen som finns angående revision och revisionsplikt i EU, Storbritannien och Sverige för att en djupare förståelse för ämnet ska kunna uppnås.

För att kunna relatera ett kommande avskaffande av revisionsplikt för små bolag i Sverige ville vi se hur avskaffandet har gått till i något annat land, vilken debatt som uppkommit i samband med processen samt vilka effekter som kunnat visas efter avskaffandet. Valet föll på Storbritannien som stegvis genomgått ett avskaffande under de senaste 14 åren. Ett antagande gjordes om att man under dessa år hunnit utvärdera och diskutera de effekter som uppkommit. Även andra länder som exempelvis Danmark diskuterades men då avskaffandet där skedde relativt nyligen skulle det troligtvis bli svårt att kunna påvisa några effekter så pass snart efter avregleringen.

Litteraturstudien genomfördes genom att ett stort antal tidskrifter och artiklar gick igenom för att en uppfattning skulle fås om den debatt som föregått avskaffandet i Storbritannien. Vidare besöktes olika intresseorganisationers hemsidor för att hitta rapporter och utvärderingar. De källor som har varit av störst vikt är tidskriften Accountancy samt organisationer som The Association of Chartered Certified Accountants, ACCA, The Society of Professional Accountants, SPA, och Department of Trade and Industry, DTI. Även den på Svenskt Näringslivs uppdrag skrivna rapporten ”Revisionsplikten i små aktiebolag” av Norberg och Thorell har varit av stor betydelse.

2.3 Urval

Efter att en litteraturstudie, över den debatt som föregått de olika stegen i avskaffandet i Storbritannien samt de effekter som kunnat urskiljas efter avskaffandet av revisionsplikten, genomförts är det av intresse för uppsatsens syfte att genom intervjuer ta reda på huruvida åsikterna är desamma i Sverige och i fall utfallet av ett avskaffande i Sverige kommer tas emot på ett liknande sätt som i Storbritannien.

Intervjuer har genomförts med revisorer, en bankman, Skatteverket samt Ekobrottsmyndigheten (EBM) för att på bästa sätt täcka in så många tankar, åsikter och ståndpunkter som möjligt.

Då vi ser revisionsbranschen som den mest centrala för frågeställningen har intervjuer gjorts med tre revisionsbolag. Ett stort, Ernst & Young, ett lite mindre, SET Auktoriserade Revisorer samt med en revisor anknuten till BDO. Detta har gjorts för att få fram åsikter från olika storlekar av revisionsbolag avseende vilka möjliga effekter som kan tänkas uppkomma om de skulle skilja sig åt mellan bolagen.

Då avskaffandet av revisionsplikten kommer att påverka bankerna i deras arbete att bevilja kredit till berörda bolag och de är en av småbolagens största intressenter ansågs det vara av betydande värde för uppsatsen att undersökningen även skulle omfatta en bank. Handelsbanken valdes ut som en följd av deras tillgänglighet, storlek och position på marknaden. På grund av en begränsad tidsram togs beslutet att endast innefatta en bank i undersökningen. Detta beslut sågs inte som avgörande för uppsatsens resultat då de stora bankerna på dagens marknad troligen arbetar på liknande sätt och har liknande åsikter och ståndpunkter kring avskaffandet av revisionsplikten. Dock hade det optimala varit att genomföra djupgående intervjuer med flera banker för att se om det går att påvisa några skillnader bankerna emellan.

Även Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten sågs som viktiga intressenter i frågan, då deras arbete troligtvis kommer att påverkas av ett avskaffande av revisionsplikten för små aktiebolag. Det faktum att de kan spela en stor roll i framtida utveckling av en kontroll av de bolag som undantas från revisionsplikt gjorde dem attraktiva att inkludera i undersökningen.

Återigen satte tidsramen begränsningar för vad som skulle ha varit optimalt för undersökningen. Endast en intervju genomfördes med respektive organisation. Det bästa hade givetvis varit att träffa flera personer med olika befattningar på både Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten för att på så sätt täcka in fler aspekter på fenomenet.

2.3.1 Val av respondenter

Respondenterna har alla valts ut efter deras ställning på företaget och erfarenhet inom respektive bransch samt deras kunskap på området. Samtliga respondenter valdes ut efter viss vägledning och tips från personer på respektive företag.

- Karl Englund, Godkänd revisor, Ernst & Young

Karl Englund arbetar som godkänd revisor på Ernst & Young i Malmö. Karl har efter en ekonomutbildning vid Lunds Universitet arbetat som revisor i 11 år varav första hälften av tiden på en mindre byrå som sedermera blev uppköpta av Ernst & Young.

- Hans Westberg, Auktoriserad revisor, SET Auktoriserade Revisorer

Hans Westberg har en magisterexamen i företagsekonomi med inriktning mot redovisning från Växjö Universitet. Han arbetar idag som auktoriserad revisor på SET Auktoriserade Revisorer och har gjort det sedan 1995

- Joakim Leifland, Godkänd revisor, BDO

Joakim har efter en civilekonomutbildning i Lund arbetat som revisor för BDO sedan januari 1988. Han sitter nu som en av tre i styrelsen för BDO Malmö som har det operativa ansvaret för verksamheten då det inte finns någon VD. Joakim är även partner i BDO.

- Olof Enander, Chef Företagsmarknad, Handelsbanken

Olof Enander har arbetat på Handelsbanken sedan hans tidigare arbetsgivare Statshypotek blev uppköpta av Handelsbanken 1997/98. Han har en Pol kand och är förvaltningsekonom i botten. Han har arbetat på bank med avbrott för studier sedan 1989.

- Stefan Salomonsson, Ekonom, Ekobrottsmyndigheten

Stefan Salomonsson arbetar sedan 1995 som ekorevisor på Ekobrottsmyndigheten i Malmö. Han har en magisterexamen i ekonomi med inriktning mot redovisning och finansiering från Lunds Universitet. Stefan har arbetat som ekonomiansvarig för ett mindre företag, på Skattemyndigheten och på ett redovisningsföretag innan han började på Ekobrottsmyndigheten i Malmö, dåvarande Länskriminalen Ekoroteln.

- Urban Bjerjgert, Rättsexpert, Skatteverket

Urban Bjerjgert arbetar som rättsexpert på Skatteverkets huvudkontor. Han har en ekonomexamen från Lund med inriktning mot redovisning. Han började på Skatteverket 1979 och har där tidigare arbetat med kontroll av företag.

2.4 Metodreflektion

Ett kritiskt förhållningssätt till gjorda metodval har intagits genomgående under framställningen i detta kapitel. Under nedanstående rubriker sammanfattas det samtidigt som den valda metodens styrkor och svagheter belyses ytterliggare.

2.4.1 Reliabilitet

Det är viktigt för en undersökning att den insamlade empirin är tillförlitlig och trovärdig och därmed inte behäftad med för många mätfel.³¹ Det är därför av betydelse att reflektera över hur undersökningens upplägg har påverkat resultatet.³² Detta benämns undersökningens reliabilitet.

Då uppsatsen har en deduktiv karaktär riskerar det att inskränka resultatet till att endast inbegripa de av teorin berörda avsnitten vilket kan leda till att viktiga iakttagelser går förlorade. För att undgå detta problem har intervjumallen utformats på ett öppet sätt vilket därmed har gett respondenterna möjlighet att komma med infallsvinklar som kanske inte berörs av teorin.

En intervjuareffekt har med all säkerhet uppstått då vi i någon egentlig mening inte är vana vid att leda intervjuer vilket därför kan medföra att vi omedvetet styrt intervjun till att behandla det vi förväntat oss finna. För att minimera effekten har en formulering av mer öppna intervjufrågor valts. Den intervjuareffekt som trots det funnits har troligen varit likartad vid samtliga intervjuer då dessa varit upplagda och genomförts på samma sätt. Därmed kan det inte sägas ha snedvridit resultatet i någon större omfattning. En liten skillnad kan finnas i att en intervju inte bandades.

Inspelningen av intervjuerna kan ha haft en negativ påverkan på respondenterna vilket kan ha medfört att de blivit mer förtegn. Men då ämnet inte direkt berör företagshemligt material har detta inte upplevts som något större problem. Istället har inspelningarna av intervjuerna stärkt reliabiliteten då risken för bearbetningsfel har minskat.

---

³¹ Jacobsen s. 22

³² Bryman & Bell s. 48

2.4.2 Validitet

Validitet bygger på att empirin är giltig och relevant.³³ Det talas om extern och intern validitet där den interna validiteten har att göra med resultatets giltighet och den externa validiteten anger huruvida resultatet är generaliserbart.³⁴

Den interna validitetens viktigaste grund är källornas giltighet. För att ge uppsatsen en så hög intern validitet som möjligt har primärdata insamlats från respondenter som alla har lång erfarenhet av sitt yrke och som alla har stor kunskap på området. Respondenterna har alla valts ut med hjälp av viss vägledning från företagen i fråga för att säkerställa att valda respondenter besitter den kompetens som krävs på det aktuella området. Validiteten påverkas också av kvaliteten på den information respondenterna väljer att dela med sig av. Det faktum att ämnet inte direkt berör företagshemlig information stärker inte bara som nämndes tidigare reliabiliteten utan även validiteten.

En medvetenhet över kvalitén på de källor varifrån sekundärdata har hämtats har också funnits. Merparten av insamlad sekundärdata har inhämtats via Lunds Universitets bibliotekskataloger och databaser vilket innebär att de utsatts för en djupgående kontroll och därmed kan anses ha en hög giltighet. Övrigt material har noga övervägts innan det använts.

Uppsatsen har troligtvis en låg extern validitet då den bygger på kvalitativ forskningsmetod vilket ofta innebär att möjligheterna till generaliseringar är låga. Det har dock mindre betydelse då syftet är att jämföra den debatt revisionsplikens avskaffande givit upphov till i de två undersökta länderna.

2.4.3 Kritik mot val av teorier

För att få ett verktyg som kan hjälpa till att förklara och skapa förståelse för uppsatsens syfte har ett antal teorier valts ut. Dessa teorier har valts dels utifrån kriterier som applicerbarhet och väsentlighet, dels utifrån den kunskap vi sedan tidigare besitter angående revision och den nyvunna kunskap vi efter litteraturstudier på området nu besitter.

---

³³ Andersen s 85

³⁴ Jakobsen s. 255ff

Eftersom vår kunskap inom ämnet, och även kunskapen om eventuella andra tänkbara teorier, är begränsad finns det möjlighet att andra likvärdiga eller mer lämpliga teorier existerar som därför kan ha förbisetts i teorienomgången.

De valda perspektiven skiljer sig stort i sin utgångspunkt. Revision ur ett socialt perspektiv kan anses abstrakt medan agentteorin har klara motiv och förutsättningar. Förhoppning är att dessa teorier ska ge oss skilda insikter och därmed göra analysen så allsidig och omfattande som möjligt.

2.4.4 Kritik mot val av teorilitteratur

Vid valet av teorilitteratur har vi eftersträvat att finna de ursprungliga källorna till de teorier som refereras. Detta eftersom grundprinciperna ej har förändrats samt att teorierna i sin ursprungsform väger tyngre än anpassade mer moderna varianter. Revision ur ett socialt perspektiv beskrivs utifrån David Flints bok "Philosophy and Principles of Auditing" från 1988 som trots sin ålder fortfarande anses mest betydande.

I vissa fall har dock svårigheter med att finna ursprungslitteratur uppkommit. Därav har litteratur som författats för ett annat syfte använts. Medvetenhet finns om att litteratur skriven i syfte som lärobok kan vara förenklad och anpassad till undervisning.

3. Teoretisk referensram

I följande kapitel presenteras den teoretiska referensram som används i uppsatsen. Revision och revisionsplikt ses ur ett socialt perspektiv samt ett utifrån Agentteorin. Kapitlet avslutas med kritik av valda teorier och teorilitteratur.

3.1 Valda teorier

Revision kan ses ur många olika perspektiv vilket kan förklaras av den omväxlande verklighet i vilken revision verkar. Uppsatsens utgångspunkt ligger i att se revision genom två vitt skilda perspektiv just för att belysa detta samt för att få en bredd i analysen och öka förståelsen för revisionens olika intressenter. De perspektiv som valts är ett socialt perspektiv samt ett utifrån agentprincipal teorin. I vissa avsnitt i analysen är valda teorier svåra att applicera på förekommande empirimaterial. Därav kommer även kapitel fyra angående revisionspliktens avskaffande i Storbritannien att användas.

3.2 Revision ur ett socialt perspektiv

David Flint kritiserade genom sin bok "Philosophy and Principles of Auditing" (1988) det ringa intresse det tidigare funnits för att utveckla teorin inom revision. Flint ansåg att den underliggande filosofin i hög grad togs för given eller ignorerades, samtidigt som att förbättra och kontrollera kvalitén i praktiken fick mycket uppmärksamhet. Flint är kritisk till det praktiska synsättet på revision på flera punkter. Nedan presenteras ett urval av dessa med anknytning till revision samt revisionsplikt.³⁵

---

³⁵ Flint s. 3-4

- Det saknas ett klargörande om värdet av revision samt vad revision tillför samhällets välstånd och välfärd. Det behövs en förklaring för allmänhetens antagande.
- Det saknas en förklaring av vad revisorer gör, vad deras arbete innebär, vad de anser de uppnår och vad allmänheten tror de uppnår.
- Det behövs en förklaring av revisionens natur, syfte, möjligheter samt begränsningar. Detta för att individer som vill dra nytta av revisionsfunktionen ska förstå vad de kan förvänta sig av den.
- Särdrag som skiljer revision från andra utredande, övervakande och rapporterande funktioner behöver definieras.
- Det måste finnas kriterier enligt vilket revisionens utövande kan bedömas.

Flint efterfrågar en teori där ansvaret för revisionsfunktionen förklaras samt fungerar som en bas för utvecklandet av teorin och därmed kan bistå vid lösandet av de problemområden som finns eller uppkommer i framtiden. Syftet är att tillhandahålla en sammanhängande uppsättning av förslag om revision som förklarar dess sociala syfte och mål, bygger en rationell grund samt rättfärdigar dess praxis och förfarande. Vidare ska teorin förklara revisionens plats i omgivningen av institutioner i samhället och den sociala, ekonomiska och politiska miljön.³⁶

För att åstadkomma detta anser Flint att sju grundläggande principer ska användas:³⁷

- 1, Det primära villkoret för en revision är att det förekommer ett förhållande med ansvarighet eller en situation med offentlig ansvarighet.
- 2, Innehållet av ansvarighet är för avlägset, för komplext eller av för stor vikt för att ansvarsfrihet från förpliktelsen ska bevisas utan revisionsprocessen.
- 3, Väsentliga särskiljande kännetecken för en revision är dess oberoende ställning och dess frihet från utredande och rapporterande restriktioner.
- 4, Innehållet av en revision, t ex genomförandet eller en förteckning över faktorerers tillstånd kan verifieras genom revisionsbevis.
- 5, Normer för ansvarighet ska finnas tillgängliga så att revisors åtgärder samt resultat kan mätas och jämföras med dessa normer som hänvisar till erkända kriterier.
- 6, Syftet samt betydelsen med finansiella, och andra, rapporter som revideras är tillräckligt tydliga och att trovärdigheten som fås genom revisionen ska tydligt kunna uttryckas och kommuniceras.
- 7, En revision resulterar i en ekonomisk eller social nytta

---

³⁶ Flint s. 19-21

³⁷ Flint s. 21-23

Dessa grundprinciper definierar revision som ett socialt fenomen ur vilken det teoretiska utvecklandet kan få en grund³⁸. Enligt Flint kan revisionskonceptet sedan delas in i tre grenar. Revisionens auktoritet samt revisorns oberoende, revisionsprocessen och normer samt regelverk för revisionens utförande.³⁹ För att ge en helhetsbild av Flints tankar beskrivs alla grenar nedan, dock har främst den tredje grenen, angående normer och regelverk, inverkan på revisionsplikt därav ges denna störst utrymme.

3.2.1 Revisionens auktoritet och revisors oberoende

Syftet med en revision är som tidigare nämnts att revisorn ska lämna en revisionsberättelse (se sidan 9). Revisionsberättelsen är ett uttryck för revisorns personliga åsikt och för att denna ska innebära en samhällig nytta måste åsikten ha auktoritet.⁴⁰ För att individer som ska ta del av den information som presenteras, det vill säga den information som reviderats, ska kunna ha tilltro för revisorns åsikt måste det finnas ett förtroende för revisorns tekniska kunskap, pålitlighet och integritet.

För att kunna garantera revisorns tillförlitlighet måste institutionella åtgärder beaktas. Till detta hör frågor om lämplig utbildning, träning och erfarenhet samt att revisorn har personliga egenskaper som ärlighet, integritet och objektivitet.⁴¹

3.2.2 Revisionsprocessen

Revisionsprocessen består av de moment en revision ska innehålla för att revisorn ska befrias från sitt ansvar. Processen kan sammanfattas med tre steg. Att skaffa, utvärdera och dra slutsatser utifrån revisionbevis, att genomföra en bedömning samt att rapportera denna bedömning.⁴²

---

³⁸ Flint s. 21-23

³⁹ Flint s. 40

⁴⁰ Flint s. 45-47

⁴¹ Flint s. 45-47

⁴² Flint s. 101-103

3.2.3 Normer och regelverk för revisionens utförande

Kravet på revision i olika organisationer är en produkt av, samt beroende på, kulturen, den sociala och politiska filosofin och värderingarna i det samhälle där organisationen verkar. Revisionen måste därför förändras för att motsvara de förändrade förväntningar som uppkommer genom ett förändrat samhälle. Revision genomförs med hjälp av bland annat ärlighet, regelverk, effektivitet och socialt ansvar för att tillgodose ansvarigheten, men den relativa betydelsen av de olika beståndsdelarna förändras ständigt. Samtidigt är ramverket för revisionen också beroende av samhällets natur och dess förändringar. Vissa av förändringarna följs av en lagstadgad förändring medan vissa är resultatet av en utvecklad tolkning av revisionskonceptet.⁴³

Revisionsystemet kan vid vissa tillfällen få kritik som misslyckas med att särskilja brister i systemet med brister i användandet av systemet. Kritik kan även vara ogrundad på grund av orealistiska förväntningar på vad som kan åstadkommas inom de ekonomiska restriktionerna, tid och pengar, samt den tekniska restriktionen, genomförbarhet. Revisionen måste dock förändras i takt med att samhället förändras för att leva upp till allmänhetens förväntningar och av denna anledning måste kritik uppmärksammas.⁴⁴

Revision är en viktig del av allmänna ramverket i samhället av social kontroll för att försäkra ansvarigheten av individer och organisationer och för att skapa trovärdighet av informationen som används för att ta ekonomiska beslut. Detta innebär att de revisionstekniska och etiska normer vilka revisorer arbetar efter är viktiga frågor av samhällig betydelse. Normer och regelverk är angeläget av främst två skäl. Som underlag för att fastställa ansvarighet inför lagen samt för att etablera förtroende, för dem som använder revisorns åsikt och rapporter, att dessa är trovärdiga och auktoritära.⁴⁵

Allmänhetens förtroende för revisionen är en följd av dess sociala värde men kan upprätthållas endast av tillit på att revisorns riktlinjer om kompetens, objektivitet, oberoende och professionalism.⁴⁶

---

⁴³ Flint s. 141

⁴⁴ Flint s. 142

⁴⁵ Flint s. 143

⁴⁶ Flint s. 143

3.3 Agentteori

Agentteorin bygger på tanken att asymmetri uppstår i företag där ägarrollen är skild från ledningsrollen. Dess huvudsakliga problemställning är frågan om principalen (uppdragsgivaren) kan garanteras att agenten (uppdragstagaren) handlar i hans intresse. Teorin bygger på att två individer eller grupper har motstridiga intressen och verkar under ett antal antaganden bland annat att både agent och principal handlar nytto-maximerande vilket leder till en potentiell målkonflikt mellan principal och agent. Vidare antas en informationsasymmetri, mellan principal och agent, vilket innebär att principalen kan vara omedveten om agentens faktiska agerande. Agenten förutsätts vara begränsat rationell, riskovillig samt opportunistisk, det vill säga försöker maximera sin egen nytta.⁴⁷

Agentteorin kan användas för att analysera revisionens nytta och dess kostnader. För att garantera principalen (ägarna) att agenten (företagsledningen) handlar med principalens bästa i åtanke ska revisionen ge en rättvisande och opartisk bild av företaget. Det är således främst i större företag där det ofta finns externa aktieägare som revisionen spelar en avgörande roll för relationen mellan aktieägare (principal) och företagsledning (agent).⁴⁸

Även i mindre företag kan det finnas principal- och agentförhållanden. Principaler i mindre företag är alla de som är separerade från ledningen och inte har någon möjlighet till insyn. Det kan vara allt från externa aktieägare till banker, kreditgivare och andra intressenter. Men eftersom de flesta mindre bolag ägs och drivs av samma personer uppstår ofta inget agent principal förhållande.⁴⁹

---

⁴⁷ Nygaard s. 88ff

⁴⁸ Collis s. 14

⁴⁹ Collis s. 15

4. Lagreglering

I detta avsnitt beskrivs de lagar och rekommendationer som reglerar revisionsplikt och revision i Sverige samt i EU och Storbritannien för att ge läsaren en översiktlig förståelse för regelverken.

För att kunna diskutera avskaffandet av revisionsplikt krävs kunskap om vad revisionsplikt innebär och hur det regleras i Sverige. Även EU:s ståndpunkt i frågan är av vikt då Sverige är en del av den europeiska gemenskapen. Storbritanniens lagstiftning beskrivs översiktligt för att möjliggöra en jämförelse med Sverige.

4.1 Svensk lagstiftning

Revision regleras i svensk lagstiftning gällande aktiebolag i 9 kap ABL. Av 9:1 ABL framgår det att ett aktiebolag skall ha minst en revisor. I 9:12 fastställs det att endast den som är auktoriserad eller godkänd revisor kan vara revisor i ett aktiebolag. Detta krav infördes i svensk lagstiftning under början av 80-talet som ett försök att bekämpa den ekonomiska brottsligheten⁵⁰. I förarbetena till 1975 års ABL står att läsa att, då det i Sverige saknas tillräckligt med kvalificerade revisorer kan det inte, för alla aktiebolag, krävas att revisionen utförs av kvalificerade revisorer. För små bolag ansågs det inte behövas kvalificerade revisorer.⁵¹

I slutet av 90-talet genomfördes en översyn av revisionsreglerna i aktiebolag och det beslutades då att samtliga revisorer i ett aktiebolag skulle vara antingen auktoriserade eller godkända, dvs. kvalificerade. Denna översyn kom till på grundval av de gällande EG-bestämmelserna om revision.⁵² Kravet att alla

---

⁵⁰ Prop 1981/82:171 s. 8

⁵¹ Sjöström s. 125ff

⁵² Prop 1997/98:99 s.135f.

aktiebolag skall ha en kvalificerad revisor gäller idag alla aktiebolag oberoende av storlek. Likaså gäller för revision, i stora som små aktiebolag, att den ska vara så omfattande som god revisionsred kräver.

De första kraven på revision av aktiebolag kom redan 1895. Dock fanns det då inga kvalificerade revisorer och det var först 1944 som revisionen kom att likna den vi har idag.⁵³ I Sverige har vi idag både lagstadgad räkenskapsrevision och lagstadgad förvaltningsrevision. Det framgår av 9:3 ABL. Förvaltningsrevisionen lagstodgades genom 1975 års ABL. Sverige är i ett internationellt perspektiv relativt ensamma om att ha förvaltningsrevision.⁵⁴

Enligt 9:3 ABL ska revisorn granska bolagets årsredovisning och bokföring samt styrelsens och VD:s förvaltning. Revisionen skall enligt samma paragraf vara så ingående och omfattande som god revisionsred kräver. Varför man i Sverige har valt att i lagtext inte närmare precisera vad god revisionsred innebär framgår av prop. 1997/98:99 "Aktiebolagets organisation". Lagstiftaren menar att om vissa mer grundläggande områden inom god revisionsred lagfästs riskerar det att inskränka revisorns granskning till följd av eventuella motsatsslut. En ramlagstiftning har därför valts. Vidare framgår det av revisionen att Revisorsnämnden ansvarar för att genom rekommendationer och yttranden lämna närmare vägledning angående revisorns granskning enligt god revisionsred. Lagstiftaren poängterar dock att det i slutändan är upp till domstolarna att klargöra vad god revisionsred faktiskt innebär.⁵⁵

Föreningen FAR beslutade 1998 att revisionsprocessen som tidigare var FARs grundläggande revisionsrekommendation baserad på principmetodik skulle komma att ersättas av de internationella revisionsstandarderna ISA (International Standards on Auditing) som ges ut av den internationella organisationen IFAC (International Federation of Accountants). Därför har RS (Revisionsstandard i Sverige) från och med räkenskap som påbörjas efter den 31/12 2003 ersatt revisionsprocessen. Anledning till beslutet var bland annat att den anpassning som krävdes av revisionsprocessen för att harmonisera med den internationella utvecklingen både var svår och tidskrävande samtidigt som revisionsprocessen i sitt befintliga skick gjorde det svårt att direkt jämföra sakinhållet med de internationella standarden. RS baseras istället på ISA och följer deras struktur. Viss anpassning har dock gjorts till gällande svensk lagstiftning.⁵⁶

---

⁵³ Sjöström s. 32ff

⁵⁴ Norberg/Thorell

⁵⁵ Prop 1997/98:99 s.147f.

⁵⁶ FARs samlingsvolym 2006 del 2 s 321ff

Ett ytterliggare skäl till att frånga revisionsprocessen var att komplexiteten i företagens verksamheter många gånger ökat vilket gjorde det svårt att endast använda sig av en principbaserad metodik vid en revision. Istället hördes krav på en mer detaljerad reglering. Även krav på hårdare sanktioner efter missbruk kom efter bland annat Enronskandalen.⁵⁷

För svensk del har anpassningen till de internationella reglerna och övergången till RS inneburit en utökad granskning av företagen. RS innebär att krav ställs på en mer detaljerad revision exempelvis ”bör” som ofta återfanns i revisionsprocessen har många gånger ersatts av ”skall”.⁵⁸ Vidare angav revisionsprocessen vid vissa tillfällen att revisorn skulle vidta en viss åtgärd enligt god revisionssed medan RS också redogör för hur åtgärden ska utföras. Således har vägledningen ökat och revisorns uppgift har tydligare gjorts.⁵⁹ En av de största skillnaderna mellan revisionsprocessen och RS är att RS ställer krav på revisorerna att granska fler områden vilket medför att mer information måste insamlas. Detta innebär att revisorn inte längre själv kan välja granskningsmoment i lika stor utsträckning.⁶⁰

Det grundläggande synsättet i RS är att företagsledningen, främst genom årsredovisningen, kommer med påståenden. Dessa påståenden ska sedan revisorn samla in information om och genom kunskap om verksamheten, riskbedömning och väsentlighetsöverväganden dra slutsatser om för att sedan kunna presentera en revisionsberättelse.⁶¹

RS har i och med den utökade granskningen och det ökade kravet på informationsinsamling gjort att revisionskostnaderna har ökat.⁶² Detta slår hårt mot de små företagen vilket är en av orsakerna till att revisionsplikten avskaffande nu diskuteras.⁶³

4.2 EG-rätt

Enligt Artikel 51 i EG: s fjärde bolagsdirektiv ska alla bolag granskas av en eller flera personer som enligt nationell lagstiftning har behörighet att revidera

---

⁵⁷ Danielsson, Larsson Balans 11/2004

⁵⁸ Wennberg Balans 2/2004

⁵⁹ Holmquist Balans 3/1999

⁶⁰ Halling Balans nr 8-9/2004

⁶¹ Danielsson, Larsson Balans nr 11/2004

⁶² Halling Balans nr 8-9/2004

⁶³ Norberg/Thorell Balans 3/2005

räkenskaper. Även förvaltningsberättelsen ska granskas av de ansvariga för revisionen så att den överensstämmer med årsbokslutet för samma räkenskapsår.⁶⁴

Bolag som inte överskrider två av tre gränsvärden får dock undantas revision. Dessa gränsvärden återfinns i artikel 11 i EG: s fjärde bolagsdirektiv och ser ut som följer:⁶⁵

- Balansomslutning: 1 000 000 Europeiska beräkningsenheter (ca 7,3 miljoner euro)
- Nettoomsättning: 2 000 000 Europeiska beräkningsenheter (ca 3,65 miljoner euro)
- Medelantalet anställda under räkenskapsåret: 50 st.

Anledningen till att undantaget togs med i direktivet är att många länder vid införandet av direktivet inte hade tillräckligt många kvalificerade revisorer för att kunna revidera alla bolag.⁶⁶ Dock har undantaget kvarstått när länderna i fråga fått tillgång till fler kvalificerade revisorer. Gränsvärdena har även vid ett antal tillfällen höjts.⁶⁷

4.3 Brittisk lagstiftning

I Storbritannien regleras företagens skyldigheter bl.a. i Companies Act 1985 (Accounts of Small and Medium-Sized Enterprises and Audit Exemption) som är en lag stiftad av det brittiska parlamentet 1985. Akten är en konsolidering av flera olika delar av den tidigare lagstiftningen gällande företag. Företagens lagreglering i Storbritannien är i dagsläget under reformering och under 2007/2008 kommer Companies Act 1985 att ersättas av Companies Act 2006.⁶⁸ Anledningen till förnyelsen av lagregleringen gällande företag är att den hunnit bli omodern och många gånger innebär en tung börda för framförallt de mindre företagen. Den brittiska regeringen hävdar att reformeringen kommer att innebära kostnadsbesparingar för företagen motsvarande £250 miljoner per år varav £100 miljoner kommer att avse besparingar för de mindre företagen.⁶⁹

---

⁶⁴ 78/660/EEG

⁶⁵ 78/660/EEG

⁶⁶ Edwards s. 154

⁶⁷ Norberg/Thorell s. 11

⁶⁸ www.wikipedia.org

⁶⁹ www.icaew.co.uk

I den nya lagstiftningen regleras revision i den 16: e avdelningen. I den 16: e avdelningens första kapitel fastställs vilka bolag som enligt lag måste ha revision. Som undantag nämns här bl.a. små företag med en omsättning på max £5.6 miljoner och med en balansomslutning på max £2.8 miljoner. I det andra kapitlet återfinns regler för hur en revisor tillsätts i ett bolag. I kapitel 3 framgår revisorns roll samt dennes skyldigheter och rättigheter i sin yrkesroll. Här återfinns även regler kring revisionsberättelsen. I de följande kapitlen står att läsa bl.a. hur en revisor kan avsättas eller avsäga sig ett uppdrag samt revisorns ansvar och förpliktelser.⁷⁰

I övrigt ska brittiska revisorer även följa de internationella standarden gällande revision, ISA vilket infördes den 15 december 2004.⁷¹

---

⁷⁰ Companies Act 2006

⁷¹ <http://www.frc.org.uk/apb/publications/isa.cfm>

5. Utvecklingen i Storbritannien

I nedanstående kapitel klarläggs de steg Storbritannien gått igenom för att nu ha undantag av revisionsplikten motsvarande EU: s maxgränser. Vidare redogörs för den debatt som föranlett respektive steg samt de eventuella effekter som kunnat påvisas efter respektive fas.

För att kunna diskutera sloandet av revisionsplikten har Storbritannien valts som jämförelseland. Respektive steg samt dess debatt och effekter beskrivs nedan.

5.1 Bakgrund till avskaffandet

Storbritannien har haft revisionsplikt för alla aktiebolag sedan 1967. Införandet av revisionsplikten kom i samband med ett krav på ett obligatoriskt offentliggörande av alla årsredovisningar.⁷² Den första avregleringen kom 1993 och sedan dess har ytterligare tre steg tagits. Idag har Storbritannien de gränsvärden, med avseende på omsättning, som EU benämner som maxvärden för undantag av revisionsplikt. Avskaffandet av revisionsplikten och de efterföljande höjningar av gränsvärdena gjordes som en del av en uttalad regleringsfilosofi. Regleringsfilosofin bygger på att förenkla eller helt ta bort regelverk vars kostnader överstiger nyttan. Avsikten med regleringsfilosofin var att minimera kostnaderna för små och medelstora företag för att stärka deras konkurrenskraft.⁷³

För att följa den debatt som pågått i Storbritannien har främst artiklar i tidskriften *Accountancy* använts. Detta eftersom den anses vara ledande inom området och därför speglar utvecklingen av debatten på ett bra sätt. Vidare har undersökningar från olika intresseorganisationer som exempelvis ICAEW, DTI och SPA använts.

---

⁷² Norberg/Thorell s. 25

⁷³ Norberg/Thorell s. 11

5.2 År 1993, Steg 1

Den lagstadgade revisionsplikten för de allra minsta bolagen togs bort 1993. Gränsvärdet för undantag av revisionsplikt låg därefter på en omsättning inte överstigande £90000. Tillgångarna får ej överstiga £1, 4 miljoner, samtidigt som publika bolag, bolag som är en del av en koncern samt bolag som tillhandahåller finansiella tjänster inte omfattas av möjligheten till undantag av revisionsplikt.⁷⁴ Samtidigt gavs en möjlighet för företag med en omsättning på upp till £350000 att istället för en fullständig revision genomföra en så kallad ”simplier audit exemption report”, en förenklad revisionsberättelse som även den skulle offentliggöras.⁷⁵

5.2.1 Påföljande debatt

Emile Woolf välkomnar de nya reglerna i en artikel i ”Accountancy” eftersom de lättar småföretagarnas bördor, men han anser att regelverket har lämnat många fallgropar för oförsiktiga revisorer. Exempelvis gäller undantaget av revisionsplikt, oavsett omsättning, ej för koncerner. Vidare anser Woolf att det är omdömeslöst för revisorer att rekommendera klienter att anta undantaget utan lämplig konsultation från banker och andra långgivare som senare kan komma med krav på en reviderad årsredovisning för framtida lån.⁷⁶

5.3 År 1997, Steg 2

Den 15 april 1997 höjdes gränsvärdet för vilka bolag som omfattades av möjligheten till undantag från revisionsplikt från £90000 till £350000. I och med höjningen togs även möjligheten till en förenklad revisionsberättelse bort eftersom den inte längre ansågs fylla något syfte.⁷⁷

---

⁷⁴ Wyett, sept 2000

⁷⁵ Seow International Small Business Journal 2/2001

⁷⁶ Woolf Accountancy nr 5/1995

⁷⁷ Norberg/Thorell s 25

5.3.1 Utförda undersökningar samt påföljande debatt

DTI, Department of Trade and Industry, genomför under 1999 en undersökning för att utreda konsekvenserna av undantaget av revisionsplikt. Denna visar att ca 50 % av företagen med en omsättning understigande £350000 inte längre får sina räkenskaper reviderade. En undersökning gjord av ACCA visar att andelen företag med en omsättning på upp till £1 miljon, som kommer att utnyttja undantaget från revisionsplikt, är ungefär den samma.⁷⁸

Undersökningen utförd av DTI visade även att revisionskostnaderna för ett företag med omsättning på runt £1 miljon ligger på ca 0,5 % av omsättningen. Således finns det kostnader att dra in på.⁷⁹

Efter rapporten är yrkeskåren indelad i två block med olika åsikter i frågan⁸⁰. Bland andra Wills anser att den onödiga bördan, som en revision innebär för de små företagen, bör minskas⁸¹. Det andra blocket med bland andra Lainé i spetsen anser att revisionsplikten behövs för att garantera kvalitén i den finansiella informationen⁸².

Lainé diskuterar även hur yrkeskåren ska upprätthålla sin kunskapsnivå och lära upp nya inom kåren när de små företagen, som tidigare användes vid upplärning, försvinner.⁸³

Redan i augusti 1999 diskuterade Michael Wills fördelarna med att höja omsättningsgränsen för möjlighet till undantag av revisionsplikt till EU: s maxgränser. Ett höjt gränsvärde skulle innebära en möjlighet för både småföretag och revisorer att utveckla verksamheten och dra nytta av revisorns kunnande. Trots användbarheten av revisionsprocessen för investerare, banker och andra intressenter finns det flera begränsningar i revisionens nytta. Som exempel ifrågasätter Wills hur många kreditgivare som förlitar sig på enbart revisionen som säkerhet vid ett lån.⁸⁴

Vidare diskuterar Wills behovet av förändring i revisionen. Som det sett ut tidigare är formen för revision densamma varje år medan småföretagens behov

---

⁷⁸ Wyett, sept 2000

⁷⁹ Wyett, sept 2000

⁸⁰ Accountancy jan 2000

⁸¹ Wills Accountancy 8/1999

⁸² Lainé Accountancy 1/1998

⁸³ Lainé Accountancy 1/1998

⁸⁴ Wills Accountancy 8/1999

varierar. Småföretag med begränsade resurser bör få friheten att anpassa sin finansiella process till sina individuella behov menar Wills.⁸⁵

Även för revisorernas verksamhet anser Wills att en höjning av gränsvärdet skulle innebära ett steg mot att skapa en ny och mer värdeskapande verksamhet.⁸⁶

Wyett diskuterar de konsekvenser som följer med en slopad revisionsplikt. Kostnaderna för de små företagen minskar, främst genom att den tid ledningen tidigare har behövt lägga ner på revisionen minskar. Revisionen är dock väsentlig för att få fram tillförlitlig finansiell information och det finns risk för att kvalitén i denna försämras.

Jean- Lin Seow genomförde 2001 en undersökning som publicerades i International Small Business Journal. Syftet med studien var att utreda efterfrågan på frivillig revision baserat på 1994 års gränsvärde. Den underliggande efterfrågan berör därmed småföretagarnas upplevda nytta av revision. I företag där externa eller interna användare av finansiell information erkänner revisionens fördelar kommer behovet alltid att kvarstå, oavsett företagets storlek och även i frånvaro av ett lagstadgat krav. Studien visar dock att det finns en efterfrågan för frivillig revision hos småföretagare i Storbritannien, även i en oreglerad miljö. Den oro för förlust av intäkter från lagstadgad revision som finns hos revisionsbolagen är därför grundad menar Seow.

5.4 År 2000, Steg 3

År 2000 höjs gränsvärdet för ett bolags omsättning till £1 miljon för undantag av revisionsplikt.⁸⁷ De angränsade reglerna förblir desamma, det vill säga att tillgångarna ej får överstiga £1, 4 miljoner, att företaget ej får vara publikt eller syssla med finansiella tjänster samt att minoritetsägare eller tredje part kan, om de så vill, kräva revision⁸⁸.

---

⁸⁵ Wills Accountancy 8/1999

⁸⁶ Wills Accountancy 8/1999

⁸⁷ Wyett, sept 2000

⁸⁸ Wyett, sept 2000

5.4.1 Utförda undersökningar

5.4.1.1 The Society of Professional Accountants (the SPA rapport)

The Society of Professional Accountants, SPA (tidigare Small Practitioners Association) är mycket positiva till den genomförda höjningen av gränsvärdet. En undersökning genomfördes för att se vilken inverkan höjningen till £1 miljon haft på praktiker, företagsklienter samt tredje part.

90 % av de tillfrågade praktiserande revisorerna angav att deras inkomst varken minskat eller ökat, orsaken till detta är att revisionstjänster ofta är underprissatta och med färre revisionsklienter har de fått mer tid att lägga på mera lönsamma tjänster och klienter.⁸⁹

Företagsklienter blir ofta erbjudna ett paket av tjänster med bland annat rådgivning om skatter och redovisning. Kostnaderna för dessa tjänster har minskat med ca 10 %, och då inkluderas inte den tidsbesparing som uppstår för ledningen när tid inte längre behöver läggas på revision. I mycket få fall (1 %) har bristen på reviderade årsredovisningar lett till affärssvårigheter i företaget.⁹⁰

En rädsla som tidigare uttryckts är att småföretag utan revision skulle få det svårare att få beviljat lån i framtiden. Fallet förefaller ej vara så då informationen från revisionen snabbt riskerar att bli förlegad. Kreditgivare intresserar sig mer för nuvarande aktivitet och prognoser inför framtiden. Vidare kräver långgivare en personlig garanti som borgen i de fall de anser att osäkerhet föreligger.⁹¹

SPA anser att gränserna ska höjas till de maxvärden som EU tillåter, men att möjligheten till frivillig revision eller revision på tredje parts begäran ska kvarstå. Vidare vill SPA införa kvalificerade redovisare (PQA, Professionally Qualified Accountant) för att ge kontinuitet och tillförlitlighet i alla redovisningar samt försäkra att till exempel redovisningsnormer och skattelagar följs.⁹²

---

⁸⁹ SPA rapport

⁹⁰ SPA rapport

⁹¹ SPA rapport

⁹² SPA rapport

5.4.1.2 Jill Collis studie

Collis har i en studie från 2003 på uppdrag av DTI (handelsdepartementet) genom en enkätundersökning undersökt i vilken utsträckning bolag som är undantagna revision trots det väljer att få sina räkenskaper reviderade och hur många som väljer att utnyttja undantaget.⁹³ Enkätundersökningen skickades ut till 2633 onoterade aktiebolag i Storbritannien som alla rymdes inom EU: s maximala gränsvärden. Således var några av företagen i enkätundersökningen vid tidpunkten för undersökningen inte undantagna revisionsplikt i Storbritannien. Svarefrekvensen låg på ca 30 % vilket ansågs tillräckligt. 68 % av företagen i undersökningen var familjeägda och 90 % hade mellan 1 och fyra aktieägare. 74 % av företagen var ägarstyrda då alla aktieägare hade tillgång till extern finansiell information⁹⁴

I 85 % av de undersökta företagen sköts bokföringen externt. 35 % har en kvalificerad redovisare anställd inom företaget. De flesta uppger att de har en stark relation med revisorn.⁹⁵

Enligt undersökningen valde 58 % av företagen att utnyttja undantaget från revisionsplikt medan resterande 42 % valde att trots undantaget få sina bolag reviderade. Vid tidpunkten för undersökningen var bolag med en omsättning under £1 miljon undantagna från revisionsplikt. Vid förfrågan huruvida de bolag som vid tidpunkten för undersökningen inte var undantagna från revisionen men som efter en ytterliggare höjning skulle vara, svarade 78 % att de skulle fortsätta få bolagen reviderade.⁹⁶

Den viktigaste orsaken till att 58 % valde att utnyttja undantaget från revisionsplikt var kostnadsbesparingar. Enligt Collis undersökning var kostnaden för revision överlag 1000 pund. Svarefrekvensen var relativt sett låg på denna fråga vilket troligtvis beror på svårigheter att skilja den faktiska revisionskostnaden från andra kostnader i samband med redovisning och bokslut. Många gånger är det för små aktiebolag fråga om sk. kombiuppdrag där revision och andra redovisningstjänster utförs parallellt.⁹⁷ Främsta orsaken till att utnyttja undantaget efter kostnadsbesparingar var att företagen inte upplevde nyttan med revisionen.

---

⁹³ Collis 2003

⁹⁴ Collis 2003

⁹⁵ Collis 2003

⁹⁶ Collis 2003

⁹⁷ Collis 2003

Den största anledningen till att företag som omfattas av undantaget av revisionsplikt trots allt väljer revision berodde på företagets policy och företagsledningens önskan. Av företagets intressenter var det främst aktieägare och banker som krävde revision.⁹⁸

5.4.1.3 Övriga undersökningar

Organisationen ACCA, Association of Chartered Certified Accountants, genomförde i januari 2001 en enkätundersökning om bedrägeri i små företag. Denna visade att det var den externa revisorn som i 45 % av de upptäckta bedrägerifallen och andra fall av bokföringsbrott upptäckte felaktigheterna. Orsakerna till bedrägerierna var oftast personlig vinning av ledningen och involverade ofta manipulation av konton för att överskatta, reducera eller ändra transaktioner.⁹⁹

Companies House säger att 93 % av de klagomål de får om trovärdighet i redovisningen gäller revisionsundantagna företag.

Institute Of Credit Management (ICM) genomförde i mars 2003 en undersökning hos sina medlemmar på DTIs begäran. 98 % av medlemmarna använder lagstadgad revision i sitt arbete med kreditbedömning. Det framkom att 50 % ville behålla gränsvärdet på £1 miljon. Av dem som ansåg att gränsvärdet skulle förändras tyckte 43 % att det borde sänkas. 88 % ansåg att icke-reviderade konton påverkar kreditvärdigheten.¹⁰⁰

5.4.2 Påföljande debatt

Inför höjningarna av gränsvärdena till EU:s maxgränser för undantag av revisionsplikt i Storbritannien hördes en del oroliga röster för ökad ekonomisk brottslighet och bedrägerier.

En av de starkaste kritikerna till den senaste höjningen av gränsvärdet var ACCA som befarade att höjningen skulle leda till en kraftig kvalitetsförsämring av finansiella rapporter. De befarade även att höjningen skulle leda till ökad ekonomisk brottslighet och hänvisade till tidigare nämnd enkätundersökning. ACCA vill se en förändring i bolagsordningen för att ge explicit skydd till

---

⁹⁸ Collis 2003

⁹⁹ Gosling 2004

¹⁰⁰ Department of Trade and Industry

oberoende aktieägare med minoritetsandelar i sitt företag. Vidare anser ACCA att alla externa aktieägare ska ha rätt att kräva reviderad redovisning¹⁰¹

Woolf anser att höjningen av gränsvärdet till £1 miljon var motiverad men att en höjning till EU:s maxvärde är omdömeslöst och att en sådan höjning kommer att innebära att samhället saknar revisionen samt att de ekonomiska och kommersiella krafterna som en gång efterfrågade revision på nytt kommer att ge upphov till revision.¹⁰²

5.5 År 2004, Steg 4

I och med det sista steget höjs gränsvärdet i mars 2004 till EU:s maxvärde på 1000000 europeiska beräkningsenheter, ca 7,3 miljoner euro eller £5,6miljoner.¹⁰³

5.5.1 Påföljande debatt

Det har inte kunnat påvisas att skatteintäkterna blivit lägre till följd av avskaffandet av revisionsplikten vare sig vid tidpunkten för avskaffandet eller vid efterföljande höjningar av gränsvärdena. Dock anser skattemyndigheten i Storbritannien att revision ger en oberoende kontroll av årsredovisningen men att deras kontroll inte enbart bygger på denna. Inte heller har en ökning av bokföringsbrott, bedrägerier eller annan ekonomisk brottslighet kunnat påvisas.¹⁰⁴

---

¹⁰¹ Gosling 2004

¹⁰² Woolf, Accountancy 10/2003

¹⁰³ Davies, Credit Management 2004

¹⁰⁴ Norberg/Thorell s. 28

6. Empiri

I följande kapitel presenteras urval, val av respondenter samt de utvalda respondenternas syn på revisionsplikten och ett eventuellt avskaffande samt tänkbara effekter av det.

Intervjuer med revisorer på tre olika revisionsbolag har gjorts, Ernst & Young, SET Auktoriserade Revisorer och BDO samt representanter från Handelsbanken, Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket.

6.1 Ernst & Young

Ernst & Young är ett av de stora revisionsbolagen i Sverige och internationellt. De har i Sverige en omsättning på 2,3 miljarder kronor och 1750 anställda. Nedanstående presentation utgår från en intervju gjord med Karl Englund, godkänd revisor på Ernst & Youngs Malmökontor.

6.1.1 Revisionsplikt och revisionens betydelse

Karl Englunds och även Ernst & Youngs inställning till ett kommande avskaffande av revisionsplikt för små aktiebolag är kluven. Anledningen till att de i viss mån är positiva till ett avskaffande är att de nuvarande stränga jävsreglerna hindrar revisionsbolag att utföra rena konsulttjänster i bolag som revideras vilket små bolag ofta efterfrågar. Samtidigt är de negativa till ett avskaffande eftersom en plikttjänst försvinner vilket kan medföra att den totala marknaden minskar. Ur ett rent samhällsperspektiv kan de inte se några fördelar med att avskaffa revisionsplikten då revisionen enligt dem i de allra flesta fall tillför ett mervärde i relation till den kostnad som debiteras bolagen. Detta gäller framför allt för de

allra minsta bolagen menar Karl eftersom det ofta är de som har minst kunskap på området och därmed är i behov av vägledning.

Denna vägledning hade eventuellt kunnat erhållas via redovisningsbyråer men enligt Karl varierar kompetensen hos dessa medan man genom en kvalificerad revisionsbyrå är garanterad rätt kompetens. Många av småföretagarna är ofta omedvetet okunniga enligt Karl och skulle kanske därför inte söka hjälp om revisionsplikten togs bort.

Revisionen har för de minsta bolagen en väldigt stor betydelse för att få fram ett korrekt årsbokslut enligt Karl. Detta beror på att det ofta är svårt för företagen att skilja mellan revision och revisionsrådgivning vilket gör dem intimt sammankopplade. Ofta sker det väldigt mycket rättelser i samband med revisionen i den här typen av företag menar Karl.

Enligt Karl går revisionen i sig att kompensera för i små aktiebolag genom andra kvalificerade tjänster. De bolag som förstår att revisionen bör ersättas med någon annan typ av kvalificerad tjänst kommer att klara sig bra. Övriga bolag kommer troligtvis att lämna ifrån sig material med stora felaktigheter och troligen kommer årsredovisningen ej heller lämnas i tid. Detta kommer att leda till att bolagen måste rätta till felaktigheterna i sin helhet i efterhand tror Karl. Skatteverket får med stor sannolikhet ett utökat ansvar och kommer i framtiden fungera som kontrollorgan. Även Bolagsverket kommer att få mer att i göra i och med alla förmodade felaktigheter.

6.1.2 Avreglering

Karl ser en gräns på 3 miljoner i omsättning som en lämplig gräns för undantag av revisionsplikt. Helst skulle han se att vi fick ytterliggare en bolagsform som skulle passa bättre för mindre bolag där revisionsplikt ej föreligger. Denna bolagsform skulle kännetecknas av en ansvarsform som ligger mellan dagens aktiebolag och enskild firma. Detta är vanligt förekommande utomlands. Karl skulle helst se en ny bolagsform och i andra hand tror han att en omsättningsgräns är ett bra mått. Att sätta gränser på ett annorlunda sätt som till exempel antal ägare tror Karl är för komplicerat. Karl tror att det är möjligt att Sverige på väldigt lång sikt kommer upp i EU: s maxgränser precis som Storbritannien, men detta förutsätter ett harmoniseringsarbete även på andra områden.

Det faktum att Sverige tillsammans med Malta är ensamma om att ha kvar revisionsplikt i EU tycker Karl talar för en avreglering även i Sverige. Även det

faktum att jävsreglerna slår hårt mot småbolagen samt att de inte fyller samma funktion som de gör i större bolag talar för ett avskaffande tycker Karl.

Ernst & Young har redan idag vidtagit åtgärder inför ett kommande avskaffande men mer än så vill Karl inte säga. Han menar dock på att avskaffandet av revisionsplikten kommer att innebära att Ernst & Young kommer att kunna erbjuda sina kunder fler tjänster såsom olika former och olika nivåer av granskningsintyg som mer liknar en begränsad revision än en fullständig revision. Han tror att även dessa intyg kommer att regleras av FARSRS och att de därför kommer att se likadana ut oberoende av vilket revisionsföretag man vänder sig till. Redan idag finns det standards kring begränsad revision.

Karl har erfarenhet av att arbeta med revision i Danmark och säger att man där direkt efter avskaffandet märkte en liten nedgång i branschen men att den snart var tillbaks på sin ursprungliga nivå igen. Han tror att uppgången endast delvis beror på att de danska revisionsbolagen lyckats sälja in andra tjänster än revision. Den största anledningen till att det endast var frågan om en kortare nedgång i branschen tror han beror på att det rådde högkonjunktur vid tidpunkten för avskaffandet och att företagen därför var beredda att dra på sig mer kostnader. Hade det istället varit lågkonjunktur hade effekterna varit mer synliga initialt eftersom många företag då stryper åt alla kostnader.

Karl tror även att de tidigare generösa jävsreglerna i Danmark har bidragit till utvecklingen där. Eftersom jävsreglerna i Danmark tidigare tillät att revisorn hjälpte till med upprättandet av årsredovisningar etc. tror Karl att många mindre bolag säkerligen har gått tillbaka till sin gamla revisor för att få hjälp med redovisningsrelaterade frågor då en relation häremellan finns sedan tidigare.

6.1.3 Reflektioner av gjorda undersökningar i Storbritannien

Idag lämnar små aktiebolag en reviderad årsredovisning enbart för att de måste. När plikten avskaffas tror Karl att enda anledningen till att bolagen trots allt kommer att välja att få sina bolag reviderade är om en extern intressent kräver det. I övrigt kommer rådgivning inte revision efterfrågas.

Att företagen på grund av deras policy eller på grund av en önskan från företagsledningen skulle välja frivillig revision tror Karl först blir aktuellt när vi talar om lite större bolag där det finns skillnad mellan ledning och styrelse, inte mikroföretagen som han tror är de som kommer omfattas av undantaget i ett första skeende. Han tror även att det kommer bero på prisskillnaden mellan en

granskning och en riktig revision. Ytterligare en faktor som påverkar är jävsreglerna vilka kanske förhindrar att en riktig revision görs.

Karl tror att många mindre företag upplever kostnaden för revisionen som han uppskattar till mellan 5 000 och 15 000 kr för ett litet aktiebolag som hög vilket kan vara en anledning till att undantaget kommer att utnyttjas. Han tror även att många mindre bolag som köper både revision och rådgivning från samma bolag många gånger har svårt att skilja kostnaderna åt eftersom de inte vet vad en revision egentligen är. Därmed upplevs kostanden som högre än vad den egentligen är. Han tror att revisorer kanske hade kunnat vara tydligare på att förmedla när det handlar om revision men att tjänsterna ofta flyter in i varandra och att det därför i praktiken är svårt att säga var gränsen går. Dock poängterar han att man som revisor har vissa skyldigheter vilket måste tydliggöras för kunden. I och med detta definieras revisionsrollen för kunden.

Precis som i Danmark tror Karl att revisionsbolagens intäkter initialt kommer att minska något men att de inte kommer att påverkas på längre sikt av avskaffandet av plikten. För så små bolag är intäkterna likvärdiga från revision och konsulttjänster.

De revisionsbolag som kan komma att drabbas hårdast av ett avskaffande av revisionsplikt för små aktiebolag tror Karl är sådana bolag som arbetar anonymt mot kunden via en redovisningsbyrå. I sådana bolag sköter redovisningsbyrån i stort sett all kontakt med kunden vilket innebär att revisorn inte har någon relation till kunden och därmed får svårare att i framtiden sälja in andra tjänster. Här ser revisorn istället redovisningsbyrån som kund och många små aktiebolag revideras på detta sätt.

Karl tror att avskaffandet av revisionsplikten kommer att innebära att de omedvetna brotten kommer att stiga eftersom det många gånger är fel som rättas till av revisorn. Han tror även att det finns en viss risk för att incitamenten till att använda sig av aktiebolag för att kunna fuska kan komma att öka. En åtgärd skulle kunna vara att Ekobrottsmyndigheten mer aktivt undersöker de företag som väljer att inte ha revisor tycker Karl.

6.2. SET Auktoriserade Revisorer

SET Auktoriserade Revisorer är ett medelstort svenskt revisionsföretag som också ingår i ett internationellt nätverk av samarbete mellan revisionsbyråer. Följande

sammanställning grundar sig på en intervju gjord med Hans Westberg, auktoriserad revisor på SET i Malmö.

6.2.1 Revisionsplikt och revisionens betydelse

SET tror att även om de är försiktigt kritiska kommer avskaffandet inte att innebära alltför stora problem utan de tror att processen kommer att fortlöpa någorlunda smärtfritt.

Hans menar att revisionens betydelse för att få fram korrekta årsbokslut varierar beroende på om en revisor eller en redovisningskonsult hjälpt till med arbetet. Revision kan få stor betydelse om det är en redovisningskonsult som har bistått arbetet med den löpande bokföringen och årsbokslutet då kunskapen hos redovisningskonsulter många gånger är låg. Samtidigt kan det i vissa fall ha mindre betydelse då verksamheten är relativt lätt att förstå sig på och det inte är många transaktioner. I sådana situationer spelar det mindre roll vem som har bistått arbetet med årsbokslutet menar Hans

Hans menar att bara för att revisionsplikten avskaffas försvinner inte de krav som ställs på aktiebolag. Det är bara frågan om företagen ska fortsätta köpa in kunskap från ett revisionsbolag eller om de ska vända sig till någon annan för hjälp. Dock har inte alla företag insikten att de måste fortsätta att köpa in hjälp utifrån. Även idag är det vanligt att företagen är i behov av hjälp inte enbart med årsbokslutet utan även med andra tjänster t.ex. deklARATIONEN och därför tror Hans att de även i fortsättningen kommer att efterfråga den hjälpen. Han tror därför inte på dem beräknade kostnadsbesparingarna för små aktiebolag vid ett avskaffande som bl.a. Svenskt Näringsliv tagit fram eftersom det ligger så mycket mer i det företagen förknippar med revision än bara revision. Dessa tjänster kommer företagen fortfarande att vara i behov av.

Hans tror att småföretagens inställning till revisionen och dess betydelse är väldigt blandad. Han tror att det finns dem som ser revisionen endast som ett tvång vilket inte tillför någonting av värde medan andra ser kontakten med revisorn, genom revisionen, som något väldigt värdefullt, tryggt och bra.

Hans tror dock inte att avskaffandet av revisionsplikten innebär att folk kommer att bli mer oärliga och av den anledningen väljer att inte få bolagets räkenskaper reviderade. Snarare att de som inte väljer revision istället kommer att fortsätta vända sig till en redovisningsbyrå och att de ser det som en lättnad att utöver det

slippa behöva vända sig till en revisor som ställer ytterligare frågor och har fler synpunkter osv.

Att företagen istället kommer att vända sig till en redovisningskonsult går inte att jämföra en revision och är således ingen bra kompensation enligt Hans. Han tror att det i många fall kommer att innebära en kvalitetsförsämring.

6.2.2 Avreglering

Hans tycker att Sverige bör ligga någonstans kring 3 miljoner kr i omsättning för undantag av revisionsplikt. Han tycker omsättning, balansomslutning och antal anställda är ett bra sätt att dra gränser utefter. Andra kriterier som t.ex. antal ägare eller beroende av branschtillhörighet tycker han blir alldeles för abstrakt. Oavsett gräns kommer många av de företagen som berörs av undantaget trots allt att välja att få sina räkenskaper reviderade till följd av krav från externa intressenter. Han tror att det finns en risk för att när de bolag som valt att utnyttja undantaget väl behöver revision kommer det att bli dyrare eftersom det då saknas kontinuitet och enligt de normers som ska följas till exempel RS sägs bl.a. att ingående balanser ska granskas.

Att istället för avskaffning av revisionsplikt för vissa aktiebolag bilda en ny bolagsform tycker Hans hade varit ett bättre alternativ. Han tycker att de som väljer att driva aktiebolag, alla bör följa de regler som finns idag och att revision finns eftersom ansvaret är begränsat. De mindre bolagen bör istället drivas genom antingen någon av de existerande bolagsformerna eller genom en helt ny bolagsform.

Även om Hans håller med att det är svårt för Sverige att stå emot den internationella utvecklingen tycker han inte det i sig är ett skäl att avskaffa revisionsplikten. Det finns idag fler områden än revisionsplikt där Sverige valt att inte anpassa sig till EU:s regler. Han tycker även att vissa regler som tillkommer på grund av internationaliseringen är absurda när det gäller små bolag, exempelvis vissa RS som inte ger något.

Hans är övertygad om att avskaffandet av revisionsplikten kommer att påverka SET. Avregleringen är positiv för deras del på så sätt att de kommer att kunna sälja redovisningstjänster och andra konsultationer utan att behöva bekymra sig om byråjäv. Även om SET även idag kan erbjuda en liten kund både revision och redovisningstjänster krävs det då att olika personer sköter de olika tjänsterna vilket betyder att fler än en måste sätta sig in i bolaget och för detta krävs resurser.

I framtiden behövs det endast en person som arbetar med ett specifikt bolag och som då kan tillgodose alla tjänster och hjälpa till med alla typer av problem.

Hans tror att SET kommer att förlora en del av de revisionsklienter de har idag, både när det gäller revision och redovisningstjänster. SET arbetar inte idag extra aktivt för att behålla klienter efter avskaffandet utan det är ett arbete som pågår ständigt oberoende av om revisionsplikten hade avskaffats eller ej. SET har förberett sig för olika typer av scenario efter ett avskaffande och hur de ska agera i olika situationer men det är ingenting som är officiellt.

Hans ser det även som positivt att revisorer nu får mer ledig kapacitet som de kan lägga på kunder som verkligen efterfrågar deras tjänster och inte på klienter som ser revision och revision som en börda.

6.2.3 Reflektioner av gjorda undersökningar i Storbritannien

Hans tror att det kommer att bli relativt vanligt att de företag som blir undantagna från revisionsplikt trots allt kommer att välja revision om de har någon verksamhet i bolaget. Han tror även att Sverige kommer att få någon form av det som utomlands benämns review dvs. en lättare lydelse av en revision som då kommer att vara standardiserat. Idag krävs intyg från en revisor i många olika sammanhang och det kommer inte att försvinna bara för att revisionsplikten avskaffas.

Hans tror att de olika orsakerna till om och varför företag trots undantaget vill få sina räkenskaper reviderade är beroende av företagets storlek. Han tror att ju större företaget är desto fler anledningar har de att vilja bli reviderat. Företag som har kunder och leverantörer som är intresserade av årsredovisning kommer troligtvis att i högre omfattning välja revision spår Hans. Annars kan intressenterna kanske ifrågasätta varför företaget inte har en revisor och börja tvivla på deras avsikter vilket därmed påverkar företagets image.

Hans uppfattning är att revisionsbyråerna överlag är för dåliga på att specificera vad fakturorna gäller vilket han mycket väl tror kan bidra till att revisionen upplevs som dyrare än vad den faktiskt är, speciellt tror han missuppfattningen kan spädas på till följd av att kunskapen hos företagen många gånger är låg när det gäller ekonomi och redovisning.

Hans tror att revisionsbranschens intäkter initialt kommer att påverkas negativt men att branschen ganska snabbt kommer att återhämta sig. Framför allt tror han

återhämtning kommer att bero på de andra tjänster de kan sälja in snarare än att företagen väljer frivillig revision.

Främst tror han att det är de mindre byråerna som kommer att märka av nedgången starkast eftersom de i större utsträckning arbetar med små klienter. De flesta revisionsbyråer har kontakt med redovisningsbyråer och får på så sätt in uppdrag men Hans tror att de som jobbar alltför anonymt mot kunden kommer drabbas hårdast vid avskaffandet.

Hans tror att det är möjligt att den ekonomiska brottsligheten kommer att öka men är osäker på hur allvarligheten i den ska bedömas. Revisorn finns inte längre till hands att fråga eller slå larm. Många gånger kan det handla om omedvetna fel säger Hans. Hans tycker att man till viss mån får acceptera en del av de fel som pga. avskaffandet av revisionsplikten kommer att slinka igenom systemet även om han tror att Skatteverket kommer att få utökade resurser. Hans tror att en lösning till problemet är att förenkla regler och rent av att avkriminalisera vissa enklare brott.

6.3 BDO

BDO är en medelstor revisionsbyrå som ingår i ett internationellt nätverk. De har i Sverige ca 450 anställda. Följande sammanställning utgår från en intervju gjord med Joakim Leifland, godkänd revisor och partner på BDO Malmö.

6.3.1 Revisionsplikt och revisionens betydelse

Joakim ser på avskaffandet av revisionsplikten för små aktiebolag med blandade känslor. Joakim är positiv till det eftersom revisorer efter ett avskaffande skulle kunna hjälpa de små aktiebolagen i en större omfattning och han anser att revisionen idag innebär för mycket formalia för sådana bolag. Helst skulle han se att det infördes en annan företagsform för de minsta aktiebolagen. Att ha aktiebolag både med och utan revisionsplikt tror han inte är bra. Aktiebolag har idag en seriös stämpel som han tror kan försvinna om det bildas ett A-lag och ett B-lag bland bolagen beroende på om de är reviderade eller inte. Den nya bolagsformen skulle dock fortfarande kännetecknas av ett begränsat ansvar. Denna lösning på problemet återfinns redan i många länder.

Joakim tror att det är viktigt att det finns någon form av kontrollfunktion för att få fram ett korrekt årsbokslut. Det framgår inte minst när man studerar enskilda firmor, menar Joakim, där redovisningen många gånger inte tas på allvar. Om revisionsplikten försvinner måste det därför till någon annan typ av kontrollfunktion.

Vem som istället för revisorerna kommer att utföra en kontroll vet inte Joakim. Om Skatteverket ska göra det krävs det utökade resurser och mer kompetens. Joakim tror mycket på att externa intressenter kommer att ställa krav på att bolag ska vara reviderade och att revisorerna därför kommer få en fortsatt omfattande kontrollfunktion. Särskilt ser han att banker kommer att ställa krav för kreditgivning att företaget är reviderat liksom stora företag kommer att kräva att deras underleverantörer är reviderade som en sorts kvalitetsgaranti.

Joakim tror att revisionen därför kommer att bli affärsmässigt efterfrågad vilket kan innebära att revisionsbolagen kan ta mer betalt för sina tjänster, vilket han ser som positivt.

Joakim tror att garantin kanske inte nödvändigtvis måste bestå av en fullständig revision utan att det kan bli tal om ett intyg där mindre dokumentation görs. Dock poängterar han att revisorerna kommer att kräva vissa normer för att gå i god för saker och att det kanske innebär att mer tid än vid dagens revision måste läggas ned. Vid en revision idag vägs risk och väsentlighet in vilket kanske inte bör göras när en intressent har krävt en granskning.

Joakim tror alltså att revision går att kompensera i de minsta aktiebolagen genom vissa intyg från en revisionsbyrå att någon form av granskning genomförts samt att Skatteverket oftare utför stickprovskontroller. Han tror också att det är viktigt för de berörda bolagen att löpande få hjälp med redovisningen av revisorer eller kvalificerade redovisningskonsulter. Även detta skulle ge bolagen en kvalitetsstämpel menar Joakim.

6.3.2 Avreglering

Joakim tycker att en gräns på 3 miljoner i omsättning som diskussion har förts kring är lämplig för Sveriges del. Han vet inte om vi någonsin kommer att komma upp i EU: s maxgränser vilka han tycker är väl höga. Han menar att om företagen har en omsättning på 3,65 miljoner euro har de en väldigt omfattande verksamhet.

Att Sverige tillsammans med Malta är ensamma i EU om att ha kvar revisionsplikt för små aktiebolag ser han i sig inte som en anledning till att avskaffa plikten. Dock får inte det svenska regelverket göra så att Sverige tappar sin konkurrensförmåga i jämförelse med andra länder. Helst hade Joakim sett att plikten var kvar och att jävsreglerna tillsammans med bolagsformen för små bolag ändrades.

Hade jävsreglerna sett annorlunda ut hade revisorerna kunnat lägga ner mer kreativ nytta på alla de timmar de säljer till kunden och mindre tid på dokumentation. Joakim tror att revision hade upplevts som mer positivt om möjlighet hade funnits för revisorerna, som idag får in sina uppdrag pga. plikten, att leverera det kunden vill ha.

BDO håller i dagsläget på att utreda hur ett avskaffande kommer att påverka dem. Alla revisorer har fått till uppgift att ta reda på hur många revisionstimmar de beräknar att förlora. Detta är visserligen svårt eftersom det ännu kommer att dröja innan plikten avskaffas och 2-3 år är en väldigt lång tidsperiod i revisionsbranschen. BDO vill dock veta på ett ungefär hur många timmar det rör sig om och har därför påbörjat en diskussion.

BDO försöker inför ett avskaffande att knyta kunden närmre sig genom att sälja in mer redovisningstjänster. Därmed kan de vid ett avskaffande omvandla rena revisionstimmar till rådgivningstimmar och på så sätt behålla det totala antalet sålda timmar. Det kan då innebära att en del revisorer blir tvungna att omskola sig till redovisningsexperter spår Joakim.

Enligt Joakim kommer BDO att tappa en del rena revisionsuppdrag efter avskaffandet. BDO jobbar nära kunden och har därmed byggt upp en god kundrelation. Idag har BDO stora problem med jävsproblematiken vilket efter ett avskaffande försvinner. Kunderna kommer dock även fortsättningsvis att efterfråga BDO: s övriga tjänster såsom rådgivning och hjälp med den löpande bokföringen och ekonomistyrningen etc.

6.3.3 Reflektioner av gjorda undersökningar i Storbritannien

Små aktiebolag ser tryggheten i att lämna ifrån sig en korrekt årsredovisning och kommer därför även i fortsättningen vilja säkerställa att det de lämnar ifrån sig är korrekt tror Joakim. Många kommer därför ha en fortsatt god kommunikation med revisorn. Hur kontakten kommer att se ut kommer sedan att bero på vilken bransch kunden är verksam i. Advokater och konsulter som besitter stor kunskap

på området kanske istället kommer att använda revisorn som ett bollplank medan andra småföretag som inte har någon kunskap om ekonomi även fortsättningsvis kommer att köpa in revision eller andra närliggande tjänster.

Joakim tror således att revision kommer att vara efterfrågad även efter ett avskaffande. Han tror inte att storleken på företaget kommer att påverka huruvida de väljer att utnyttja undantaget från revisionsplikt eller inte utan han tror att företagare söker en trygghet oavsett omsättning.

Precis som undersökningar i Storbritannien visat tror Joakim att det största skälet till att företag kommer att välja att utnyttja undantaget från revision är höga kostnader. Ett annat skäl tror Joakim kommer vara att många kommer anse att de har så god kontroll över sin egen verksamhet att en revision inte ger något och att de därför klarar sig utan en revisor.

Han tror att det kan finnas ett problem med kombiuppdrag att kunderna har svårt att skilja kostanden från revisionen från övriga tjänster och att de därför upplever revisionen som alltför dyr. Dock är BDO väldigt noggranna med att särskilja dessa kostnader med separat uppdragsbrev för respektive tjänst och specificerade fakturor. Trots detta är Joakim övertygad om att det kan vara svårt för de som inte vet så mycket om ekonomitjänster att förstå skillnaden.

Att företagen skulle välja frivillig revision pga. av deras policy är något som Joakim inte tidigare reflekterat över men som han nu visst tror kan ha en stor betydelse. Han tror att det kan komma att vara många företag som resonerar som så att de vill uppfattas som seriösa inte enbart pga. att externa intressenter kräver det. Han tror även att det underlättar för företagen om de har en seriös stämpel på sig när de blir utsatta för till exempelvis en skatterevision.

Joakim tror att revisionsbranschens intäkter initialt kommer att minska något om revisionsplikten avskaffas för små aktiebolag. Men framförallt tror han att branschen inledningsvis kommer att dras med ökade kostnader pga. den omställning som krävs. Om plikten avskaffas kommer timmar att flyttas från revision till andra tjänster vilket kommer kräva utbildning av personal etc. Dock är Joakim inte orolig för att intäkterna även fortsättningsvis kommer att minska. Snarare tror han att revisionsbyråerna i framtiden kommer att kunna ta mer betalt för sina tjänster. Det gäller bara att nischa sig och lyckas sälja in andra typer av tjänster till de små bolagen.

Joakim ser en viss skillnad i vilka revisionsbyråer som kommer att klara sig bättre än andra. De revisionsbolag som arbetar bakom en redovisningsbyrå utan någon

kontakt med kunderna och där det är vanligt med just småbolag som kunder kommer troligtvis att drabbas betydligt hårdare av att revisionsplikten avskaffas.

Avskaffandet av revisionsplikten kommer endast att påverka den ekonomiska brottsligheten marginellt om man ska tro Joakim. Kanske kommer den att i viss mån flyttas från andra bolagsformer såsom enskild näringsverksamhet men inte nödvändigtvis öka. Dock kommer de omedvetna felen att stiga eftersom de ofta upptäcks av revisorn och många gånger leder till att kunden rättar till felen. Att effekten av de omedvetna skattefelen kommer påverkas tror han inte eftersom felen kommer att öka åt båda hållen vilket gör att de tar ut varandra. Joakim tror att det är vanligt att det handlar om just omedvetna fel. Dock finns det ju en viss risk att de medvetna skattefelen kommer att gå upp.

6.4 Handelsbanken

Handelsbanken har en stark position på den svenska marknaden med 456 kontor runt om i landet och levererar tjänster inom hela bankområdet. Handelsbanken bedriver även verksamhet i de övriga nordiska länderna samt i Storbritannien. Följande presentation grundar sig på en sammanställning av en intervju gjord med Olof Enander, chef för företagsavdelningen på kontoret Malmö City.

6.4.1 Revisionsplikt och revisionens betydelse

Enligt Olof underlättar en revision bankens kreditgivning och Handelsbanken hade därmed helst sett att revisionsplikten kvarstod. Banken kommer troligtvis även i fortsättningen att begära in en kvalitetssäkring i form av en revision vid kreditgivning. Enligt Olof spelar revisionsberättelsen en central roll för kreditgivningen och de ser en ören revisionsberättelse som en stor varningsklocka. Om det handlar om en ny affärsrelation får revisionsberättelsen ännu större betydelse och kontakten med revisorn ses som väldigt viktig eftersom revisorn kan ge sådan information banken inte själv har tillgång till. En granskning är inget Handelsbanken kan göra på egen hand utan de kan bara analysera de siffror som presenteras för dem.

Vid en kreditgivning är det viktigt att få en bild av historiken. Detta görs genom att studera och analysera tidigare års bokslut. Att bokslutet är reviderat ses som en viktig kvalitetssäkring. Det är årsredovisning som utgör grunden för en

kreditgivning och därför är det viktigt att siffrorna i den är korrekta och inte uppblåsta av någon anledning. Handelsbanken anser att revisionen har stor betydelse för att få fram ett korrekt årsbokslut och menar att det alltid blir svårare att säkerställa kvalitén i årsredovisningar inlämnade av bolag som idag inte har revisionsplikt. Handelsbanken tittar inte enbart på historiken utan framtiden är även den av stor betydelse. Det viktiga vid en kreditgivning är återbetalningsförmågan.

Olof tror att många företag i framtiden frivilligt kommer att efterfråga revision eftersom det innebär en trygghet. Han tror även att Handelsbanken i majoriteten av fallen kommer att kräva att en revisor granskat räkenskaperna. Ibland kan det vara bra med en affärsmässigt efterfrågad revision eftersom många små bolag kanske är i behov av några krediter och därför inte alltid behöver en revision.

I dagsläget begär Handelsbanken många gånger att en revisor ska titta på räkenskaperna när de ska ge krediter till bolag som inte omfattas av revisionsplikten om det är poster de är osäkra på. Det personliga ansvaret i de bolagen spelar mindre roll utan det är återbetalningsförmågan som är det viktiga. Oavsett säkerheter ges inte kredit om affärsidén inte håller. Olof tror att det kan komma att fungera på ett liknande sätt när det gäller krediter till små aktiebolag i framtiden, att även om det inte krävs en fullgod revision i alla lägen krävs det i alla fall att revisorn tittat på det.

Olof tror inte att det räcker för företagen att anlita professionell hjälp med den löpande bokföringen och upprättande av årsredovisningen för att kompensera en revision. Från bankens sida är det just själva granskningen som efterfrågas eller en kombination. Dock tror Olof att bankens krav på revision kan komma att utvecklas till en något förenklad version av en revision när det gäller mindre kreditgivningar. Vid större kreditgivningar tror Olof att de alltid kommer att kräva en fullständig revision.

6.4.2 Avreglering

Olof tycker att Sverige vid ett avskaffande bör lägga sig relativt lågt till en början för att på så sätt vänja marknaden vid den nya miljön. Olof tror att omsättningen är ett bra sätt att dra gränsen efter utifrån Handelsbankens synvinkel. Efterhand som omsättning stiger, stiger också kreditbehovet och är av den anledningen en bra parameter att dra gränsen efter. Visserligen är vissa branscher mer kreditbenägna än andra men han tycker ändå inte att det är en anledning att dra

gränsen utifrån branschtillhörighet. Vilken faktisk gräns på omsättningen som ska användas har Olof ingen uppfattning om.

Olof tror att den internationella utvecklingen har stor betydelse även för Sveriges del. Eftersom det idag bara är Sverige och Malta som har kvar revisionsplikten för små bolag i EU tror han inte att det hade varit möjligt i längden för Sverige att behålla revisionsplikt för alla bolag.

Olof tror att Handelsbanken kommer att påverkas av att revisionsplikten avskaffas för små bolag. I framtiden kommer det att vara bl.a. banken som kräver att bolagen ska revideras vilket innebär att det då är banken som tillför kunden denna kostnad vilket därmed kan innebära att kundens inställning till banken blir mindre positiv. Han tror också att det kan uppstå en konkurrens mellan banker, att vissa banker kanske inte kommer att kräva revision för att på så sätt locka kunderna till sig. Ytterligare ett problem som kan uppstå tror Olof är att kunderna kan uppleva kravet på revision som ett sätt att ifrågasätta dem. Han tror även att det finns en risk att kunderna känner att banken favoriserar vissa om de kanske inte kräver en fullständig revision i alla lägen av samtliga kunder.

Handelsbanken har studerat några av de övriga länder i Europa som har avskaffat revisionsplikten för små bolag för att se vilka konsekvenser som kan uppstå till följd av det. De har även sett att, de i de övriga länder där de bedriver verksamhet där revisionsplikten är avskaffad inte ger kreditgivning som innebär större förluster än i Sverige, och deras verksamhet ser i stort sett likadan ut i dessa länder.

Olof tror att Handelsbanken initialt kommer att kräva revision i hög utsträckning för att kredit ska beviljas. Men han tror inte att kreditgivning till icke-reviderade bolag skulle innebära så mycket merarbete och därmed högre kostnader för bankens del. Det kommer att ställas krav på revision när det krävs för att säkerställa siffrornas värde, i övrigt kommer arbetet med att analysera det material de får in, att se likadant ut som idag. Det gäller för banken att känna sina kunder, deras verksamhet och branschen de verkar i eftersom de då i högre utsträckning kan lita på siffrorna. Det är så Handelsbanken arbetar redan idag, att känna kunden och dennes verksamhet, menar Olof. Ofta vet man när något inte stämmer långt innan bokslutet revideras.

Olof ser en viss risk i att det kan innebära merarbete för dem att analysera bolag som inte blivit reviderade på flera år eftersom man då inte kan lita på historiken fullt ut. Det gäller då att ha inblick i både verksamheten och branschen vilket man ofta kommer långt med.

6.4.3 Reflektioner av gjorda undersökningar i Storbritannien

Att företagen även i fortsättning vill få sina räkenskaper granskade av en revisor tror Olof kommer att vara relativt vanligt. Han tror att många väljer aktiebolagsformen just för att de vill framstå som seriösa och för att de vill att deras intressenter ska kunna lita på de siffror som de presenterar samt ta del av hur bolaget går. Den kvalitetsstämpeln som revisorns granskning ger kommer därför att vara fortsatt efterfrågad.

Olof tror att den känslan ökar i takt med att bolagen blir större. Han tror även att efterfrågan av frivillig revision kommer öka ju större företaget är pga. att kostnaden för revision relativt sett är lägre för ett större bolag. Olof tror även att den största vinsten från att avstå revision finns i de allra minsta bolagen där ägare, styrelse och ledning ofta är samma person. Olof menar att kvalitetsstämpeln en revision ger uppväger dess kostnader.

Olof tror att de allra minsta företagen upplever kostnaden för revision som väldigt hög. Han tror även att det kan bero på att de inte är medvetna om vad som är revision och vad som är övriga tjänster även om han tycker att det borde vara relativt lätt för revisionsbolagen att specificera.

Olof tror att det finns risk för att den ekonomiska brottsligheten kan öka eftersom risken att bli upptäckt minskar. Han tror framförallt att det kan bli vanligare att bedriva brottslighet i aktiebolagsform där det inte finns något personligt ansvar.

6.5 Ekobrottsmyndigheten

Ekobrottsmyndigheten (EBM) är den drivande och samordnande kraften för all ekobrottsbekämpning i Sverige. Ekobrottsmyndigheten är en relativt ny myndighet som bildades 1998 efter en omorganisering av dåvarande Länskriminalen Ekoroteln. Följande framställning grundar sig på en intervju gjord med Stefan Salomonsson, Ekorevisor på Ekobrottsmyndigheten.

6.5.1 Revisionsplikt och revisionens betydelse

Ekobrottsmyndigheten är negativt inställda till avskaffandet av revisionsplikten för små aktiebolag. De tycker att revisionsplikt fortsatt ska gälla generellt för alla

aktiebolag oavsett storlek. Skälet till detta är den ansvarsbegränsning som finns för ägaren till ett aktiebolag. Stefan har dock ingen uppfattning om vart flest brott begås i företagsformer där ägarens ansvar är obegränsat eller begränsat. Ekobrottsmyndighetens arbete ser i stort sett likadant ut oavsett bolagsform.

Stefan menar att det först i en obeståndssituation det blir intressant att se till bolagsform. Det är här det personliga ansvaret kommer in eftersom det påverkar bolagets borgenärer. Ofta handlar det här om mannamånsbrott eller oredlighet där den misstänkte kanske gynnat någon borgenär eller tömt bolaget på pengar.

Det är således främst för att skydda bolagens borgenärer som Ekobrottsmyndigheten vill ha kvar revisionsplikten. Om den avskaffas, menar Stefan att det personliga ansvaret måste se annorlunda ut i de bolagen. Detta har det tagits fasta på internationellt enligt Stefan.

Ekobrottsmyndigheten får huvudsakligen in sina uppdrag via tips från Skatteverket och konkursförvaltare. Även revisorer har belagts med anmälningsplikt vilket har medfört att uppdrag även kommer in den vägen. Ekobrottsmyndigheten har även själva startat en underrättelseverksamhet men använder sig där inte av revisorn. De får istället sina uppdrag genom aktiv spaning och inkommande tips.

Revisorn och revisionsberättelsen kommer ofta in först när det handlar om bevisning. Stefan tycker dock som ekonom att revisionsberättelsen begärs in alldeles för sällan och att utnyttjandet av den information en revisor kan ge är ganska dålig.

Ekobrottsmyndighetens huvudsakliga uppgift är att samla in bevis för att kunna styrka brott. Det handlar oftast om skriftlig bevisning i form av räkenskapsmaterial och liknande. Detta material når Ekobrottsmyndigheten dels via konkursförvaltaren som får materialet via gäldenären då denna vid en konkurs är skyldig att lämna ifrån sig allt material, dels via Skatteverket om de gjort en skatterevision. Ekobrottsmyndigheten har större befogenheter än Skatteverket att använda tvångsmedel såsom husrannsakan i deras arbete med att samla in bevismaterial.

Ekobrottsmyndigheten använder sig främst av räkenskapsmaterial från den löpande verksamheten, samt årsredovisningar från föregående år när de vill se historiken. Många gånger finns det ingen årsredovisning för det senaste året. Ofta handlar Ekobrottsmyndighetens jobb om att följa transaktioner och att hitta orsaker till varför det ser ut som det gör. I bokföringsbrott skiljer man mellan två delar.

1. Förloppet ska kunna följas. Det är viktigt att bokföringen stämmer även under löpande år eftersom det ofta är då konkursförvaltare och banker får ta del av materialet.
2. Den ekonomiska ställningen och resultatet ska vara korrekt i det klara och periodiserade bokslutet

Stefan tror att revisionen har stor betydelse för att få fram ett korrekt årsbokslut hos de mindre bolagen. Han hänvisar även till en nyligen gjord enkätundersökning som kom fram till att många småbolag ville ha kvar revisionsplikten och menar att det därför skulle innebära en björntjänst för dem om den avskaffades.

Stefan tror att revisionen rent tekniskt skulle gå att kompensera genom att anlita en revisor eller en kvalificerad redovisningskonsult till att hantera den löpande bokföringen men han ser ingen idé till att ersätta en plikt med en annan. Att företagen väljer att anlita hjälp till redovisningen ser han som ren självbevarelsedrift.

Stefan ser också Skattemyndighetens kontroll som en möjlighet till kompensation av revisionen. Den är idag inte tillräckligt omfattande enligt Stefan. Ett problem som uppstår är att de resurser som läggs ner på kontrollerna inte får överstiga de skatteintäkter de ger upphov till. Bara vetskapen om att Skattemyndigheten utför kontroller är en kvalitetshöjande faktor i sig menar Stefan.

6.5.2 Avreglering

Eftersom revisionsplikten nu ser ut att komma att avskaffas tycker Stefan att gränserna borde ligga relativt lågt samt att de aktiebolag som omfattas av undantaget får ett utökat ansvar för ägarna. Han tycker frågan har mer med ansvar att göra än med konkreta gränsdragningar. Han menar att aktiebolagsformen som sådan har kommit till i syfte att skydda ägarna genom att låsa in riskerna i bolaget och därför behövs revisionsplikten för att säkerställa att inga oegentligheter begås i bolaget. Aktiebolagsformen som den ser ut idag är omständlig för små bolag.

Att Sverige i stort sett är ensamma i EU om att ha revisionsplikt tycker Stefan har mindre betydelse.

Stefan tycker att istället för att avskaffa revisionsplikten bör reglerna kring revisorns oberoende och rollen som rådgivare ses över i de små bolagen. Han tror att småföretagen många gånger efterfrågar mer rådgivning av revisorn och att

reglerna därför skulle konstrueras på ett sådant sätt så att det var möjligt för revisorn att både revidera och fungera som rådgivare i dessa bolag.

Ekobrottsmyndigheten har inte vidtagit några åtgärder inför avskaffandet av revisionsplikten. Avskaffandet kommer initialt inte innebära merarbete eller merkostnader för Ekobrottsmyndigheten. Idag skiljer sig deras arbete inte om det rör sig om ett aktiebolag eller någon annan bolagsform som inte kräver revision. Det material de använder sig av är nästan aldrig reviderat eftersom ett årsbokslut nästan aldrig upprättats i de bolag som hamnar hos Ekobrottsmyndigheten. Dock ser han att det kan bli problem några år efter avskaffandet eftersom de ibland förlitar sig på historiskt material som då har varit reviderat vilket det eventuellt inte kommer att vara i framtiden.

6.5.3 Reflektioner av gjorda undersökningar i Storbritannien

Stefan tror att det kommer att vara vanligt efter avskaffandet att bolagen trots allt väljer att få sina räkenskaper reviderade. Det kommer att bli självmarkerande för dem att fortsatt ha revision då han tror att externa intressenter kommer att se annorlunda på bolaget om det inte är reviderat. Troligtvis kommer Ekobrottsmyndighetens underrättelsetjänst titta extra noga på dem som valt att inte få sina bolag reviderade och Stefan tror att det även kan gälla vid Skatteverkets kontroller. Eftersom företagen nu kommer att välja revision av rent affärsmässiga skäl är det ytterliggare en faktor som gör att blickarna kommer att riktas mot de som väljer bort revisionen.

Att många företag upplever revisionen som dyr tror Stefan beror på att det är ett tvång. Han tror även att kombiuppdragen kan bidra till att revisionen upplevs som dyrare än vad den faktiskt är.

Stefan menar att företagen främst kommer att få sina bolag fortsatt reviderade pga. krav från externa intressenter. Men även strävan efter en kvalitetsstämpel kan innebära att fler väljer frivillig revision tror han.

Ekobrottsmyndighetens uppfattning är att den ekonomiska brottsligheten kommer att stiga om revisionsplikten avskaffas. Därför tror Stefan det är viktigt att koppla ett ökat ansvar för ägarna av dessa bolag eftersom det ger en viss återhållsamhet. Stefan tror att det mest är skattebrott och bokföringsbrott som kommer att stiga. Även de omedvetna brotten kommer att stiga och när det gäller bokföringsbrott räcker det med oaktsamhet för att brott ska anses ha förelegat. Enligt Stefan är det vanligt att revisorn upptäcker dessa förseelser och rättar till dem.

För att komma till rätta med en befarad ökad brottlighet återkommer Stefan till ansvaret i aktiebolagen. Han menar även att det kan bli aktuellt att avkriminalisera vissa enklare bokföringsbrott.

Avslutningsvis menar Stefan att brottlighet är oerhört svårt att mäta eftersom det alltid finns ett stort mörkertal mellan antal begångna brott och antal anmälda brott.

6.6 Skatteverket

Det tidigare Riksskatteverket bildade 2004 tillsammans med de regionala skattemyndigheterna en helt ny myndighet, Skatteverket. Skatteverket är förvaltningsmyndighet för beskattning, folkbokföring och bouppteckningar. Följande presentation grundar sig på en sammanställning av en intervju gjord med Urban Bjergert, rättsexpert på Skatteverket.

6.6.1 Revisionsplikt och revisionens betydelse

Skatteverket är betjänt av att underlaget som kommer in till dem är så korrekt som möjligt. Att räkenskaperna därför redan har granskats av någon som lyder under ett regelverk saknar därför inte betydelse. Skatteverket har aldrig sett revisionen som en garanti för att allt är rätt och riktigt. Nu efter att Regeringen i sin budgetproposition beslutat att revisionsplikten ska avskaffas anser Urban att Skatteverkets inställning till revisionsplikten spelar mindre roll.

Eftersom avskaffningen av revisionsplikt beräknas spara stora kostnader för småföretagen måste någon effekt komma av det. Frågan som uppkommer då är hur denna effekt ska kompenseras eller om den helt enkelt ska accepteras. Urban tror att det ligger en stor fara i att bara acceptera effekten.

Att följden av slopad revisionsplikt skulle bli en ny eller ändrad bolagsform tror Urban inte blir verklighet inom den närmaste framtiden. Det är inte realistiskt att tänka sig en ny bolagsform, i alla fall inte inom tidsramen för när avskaffandet av revisionsplikten kommer att träda i kraft. Frågan är alldeles för komplicerad och det kommer att ta många år innan det kan komma att bli aktuellt. Vid en ny bolagsform måste ställning tas inte bara till civilrättsliga regler utan även till skattelagstiftning vilket gör frågan om än mera komplex. Skatteverket har i dagsläget inte tagit ställning till frågan om en ny bolagsform.

Urban anser att aktiebolagsformen inte är anpassad till små bolag, och att revisionsplikten inte fyller samma funktion i ett bolag där ägare, ledning och styrelse är samma person. Han ser även dagens utökade revision och regleringen på området som lite väl besvärande för småföretagen.

Urban menar att det även för andra externa intressenter såsom banker och liknande spelar mindre roll om en liten och mindre komplex verksamhet är reviderad eller inte. Även utan en revision är det relativt lätt att som utomstående få en inblick i verksamheten och en reviderad årsredovisning är många gånger redan inaktuell vid tiden för kreditgivningen. Säkerhet fås istället genom exempelvis personlig borgen.

Skatteverket använder sig av en rad olika kanaler när de inhämtar information om företag och dess ägare. Dels har de gamla deklARATIONER att tillgå, dels har de tillgång till årsredovisningar, Bolagsverkets register samt folkbokföringen för att nämna några. Det har blivit allt vanligare på senare år att det skrivs orena revisionsberättelser och revisorer ska, när de skriver orena revisionsberättelser, skicka in dem till Skatteverket. De orena revisionsberättelserna underlättar sedan Skatteverkets urvalsprocess. En urvalsprocess som annars är mycket komplex och omfattande. De orena revisionsberättelserna hjälper inte till i själva granskningsprocessen eftersom en oren revisionsberättelse endast talar om att något är fel och att detta fel inte har blivit avhjälpt. Därför måste Skatteverket, om felet avser skatter, göra en egen utredning och därefter åtgärda problemet.

Således kommer Skatteverkets urvalsprocess i framtiden inte längre att underlättas av orena revisionsberättelser när revisionsplikten avskaffas för de små bolagen.

Urban är av den uppfattningen att en revision har stor betydelse för att få fram ett korrekt årsbokslut. Urban menar att en revision kan ge upphov till två effekter. Antingen att revisorn ser och åtgärdar merparten av de fel som finns i en årsredovisning och att det därför är rätt från början eller att revisorn skriver en anmärkning vilket leder till kontroll av Skatteverket och rättning i efterhand.

På frågan om revision går att kompensera svarar Urban att för att veta det måste effekterna av en revision kunna mätas, vilket svårligen låter sig göras. Om företag anlitar professionell hjälp med den löpande bokföringen tror han att det i stort sett kan uppväga den första effekten av revision. För att kompensera den andra effekten måste Skatteverkets kontroll utökas vilket Urban med dagens resurser inte tror är möjligt. Om inte Skatteverket får mer resurser måste kanske en lagändring till. Oavsett måste det till ett paket med åtgärder för att kompensera en revision, menar Urban.

Urban frågar sig även om en frivillig revision ska innebära en lika omfattande och djupgående revision eller om det ska finnas alternativ som är mer övergripande och inte så ingående. Är det då fortfarande en revision eller bör det benämnas något annat?

6.6.2 Avreglering

Urban tycker att för att undantas revisionsplikt ska verksamheten gå att bedöma för utomstående på mellan 5 och 10 min. Lämpliga gränser för ett undantag av revisionsplikt menar Urban är de gränser som återfinns i bokföringslagen. Dessa parametrar tycker Urban är ett bra sätt att mäta företagen på. Antal ägare eller beroende på bransch tycker han blir alldeles för komplext och svårtolkat.

Urban tycker att det är svårt för Sverige att stå emot den internationella utvecklingen. Han menar också att Sverige vid det här laget är vant vid att anpassa lagstiftningen efter gällande EG-rätt. Urban tror att det är viktigt att anpassa sig till globaliseringen på de flesta områden.

Även för Skatteverkets del innebär avskaffandet en anpassning. Urvalsprocessen kommer inte längre att underlättas av det informationsvärde en ören revisionsberättelse har. Istället måste Skatteverket förlita sig enbart på sin egen urvalsprocess vilket kan komma att medföra att många fler fel slinker igenom och därmed påverkar skatteunderlaget negativt. Detta kan bli verklighet om det är så att effekterna av revision är höga.

Om avskaffandet av revisionsplikten innebär att effekterna av revisionen går om intet och skatteunderlaget därmed påverkas åt det sämre kräver det en mer omfattande granskning och kontroll från Skatteverkets sida. Men Urban är inte säker på att Skatteverket kommer att få utökade resurser och med dagens resurser kommer en utökad granskning inte att vara möjlig. Det sämre skatteunderlaget kan därför istället leda till att samhället får ta smällen.

Här återkommer Urban till de möjliga åtgärder som skulle kunna kompensera för en revision. Om företagen väljer frivillig revision blir det ingen större förändring jämfört med idag och om de istället anlitar en kvalificerad rådgivare för hantering av den löpande bokföringen kommer skatteunderlaget inte nödvändigtvis att bli sämre. Dock påverkas fortfarande Skatteverkets urvalskontroll genom att färre örena revisionsberättelser kommer in.

6.6.3 Reflektioner av gjorda undersökningar i Storbritannien

Skatteverket har ingen uppfattning om huruvida företagen kommer att efterfråga revision efter avskaffandet eller i vilken omfattning frivillig revision kommer att förekomma men det är en fråga som Skatteverket är mycket intresserad av.

Dock tror Urban att storleken rimligen borde påverka företagens val av frivillig revision. Ju större ett företaget är ju fler anledningar finns det till att fortsatt få räkenskaperna reviderade menar Urban. Ett större företag innebär ofta en mer komplicerad verksamhet vilket gör att sannolikheten för att externa intressenter ska kräva revision ökar. Han tror även att företagen eftersträvar en kvalitetsstämpel och att de ser det i revisionen och av den anledningen eventuellt kommer att efterfråga revision även efter avskaffandet av revisionsplikten.

Urban tror att många små företag upplever revisionen som kostsam och att det kan stämna att kombiuppdragen och övriga redovisnings- och konsulttjänster medför att revisionen kan upplevas som ännu dyrare eftersom småföretagens kunskaper på området ofta är begränsade.

Angående den mindre grova ekonomiska brottsligheten tror Urban att det finns en viss risk att den ökar vid ett avskaffande. Ett problem han ser med avskaffandet är att revisorn i sin revision på vägen finner omedvetna fel vilka då snabbt rättas till medan det för Skatteverket innebär att saken först måste upptäckas och sedan utredas vilket tar betydligt längre tid. Således kommer effektiviteten i granskningen att minska om alla fel nu kommer att ligga på Skatteverkets bord.

7. Analys

I kapitlet analyseras empirin i relation till teorier, litteratur och regelverk. Samtidigt jämförs respondenternas åsikter med de åsikter som framgått i den debatt som föregått avvecklandet i Storbritannien.

Analysens struktur är uppbyggd på samma sätt som empirikapitlet. Först analyseras revisionsplikt och revisionens betydelse sedan avreglering och utfallet i Storbritannien. Till sist återfinns avslutande reflektioner. I varje del sammanfattas respondenternas åsikter som sedan jämförs med debatten samt utfallet i Storbritannien för att sedan kopplas till teorin. Samtliga åsikter och undersökningar som refereras till finns att läsa om i tidigare kapitel i uppsatsen.

7.1 Revisionsplikt och revisionens betydelse

Inställning till revisionsplikt och dess avskaffande

Respondent	Positiv	Negativ
Karl Englund	Positiv då jävsproblematiken undviks	Negativa pga. minskad marknad för revisionstjänster
Hans Westberg	Tror att processen kommer att belöpa relativt smärtfritt	Försiktigt kritiska
Joakim Leifland	Positiv då jävsproblematiken undviks	Negativa till att aktiebolag både ska och inte ska revideras
Olof Enander		Negativa då revision underlättar vid en kreditgivning
Stefan Salomonsson		Negativa pga. den ansvarsbegränsning som finns i ett AB
Urban Bjergert	Ser inte revision som en garanti för att allt är rätt.	Skatteverket är betjänta av att deras underlag redan tidigare granskats

Det är företrädesvis revisorerna som är positivt inställda till avskaffandet av revisionsplikt för små aktiebolag och det beror främst på att den problematik som dagens jävsregler ger upphov till undviks. Revisorernas negativa inställning beror till största del på rädslan av en minskad marknad för revisionstjänster även om de tror att det går att ta igen på andra tjänster. Revisorerna befarar även att avregleringen kommer att påverka inställningen till aktiebolagsformen negativt när bolagsformen delas upp på det sätt en avreglering för vissa aktiebolag ger upphov till. De övriga intressenterna är negativa då revisionen underlättar deras arbete och på grund av den ansvarsbegränsning som finns i aktiebolag. Här framgår det tydligt att de intressenter som använder sig av revisionen i sitt arbete är betydligt mer negativa till avregleringen eftersom det innebär att ett granskningsmoment försvinner vilket påverkar deras arbete.

Att det många gånger är revisorerna som är mest positivt inställda till avskaffandet av revisionsplikt för små aktiebolag beror troligtvis på att det är dem som är mest införstådda i den problematik de nya regelverken avseende revision ger upphov till i små bolag. För små bolag är de nya RS både komplicerade och många gånger mindre nödvändiga, än för stora bolag, vilket gör dem tungrodda.

De nya reglerna har även inneburit att revisorerna måste ta ut höjda arvoden eftersom granskningen är mer ingående och tidskrävande vilket har gjort inställningen till dem mindre positiv bland småföretagarna.

Revisionens betydelse för ett korrekt årsbokslut i små bolag

Respondent	Revisionens betydelse
Karl Englund	Väldigt stor betydelse. Många rättelser i små bolag av det material som tillhandahålls.
Hans Westberg	Varierande betydelse. Kan ha stor betydelse om en mindre kompetent redovisningskonsult bistått den löpande bokföringen. Mindre betydelse om verksamheten är relativt enkel utan komplexa transaktioner.
Joakim Leifland	Stor betydelse att ha ngn form av kontrollfunktion för att få fram ett korrekt årsbokslut.
Olof Enander	Stor betydelse. Betydligt svårare att säkerställa informationen i en årsredovisning lämnad av ett bolag som inte omfattas av revisionsplikt
Stefan Salomonsson	Stor betydelse
Urban Bjergert	Stor betydelse. Två effekter av fel vid en revision: Antingen omedelbar korrigerings eller anmärkning av revisorn.

Alla respondenter är överens om att revisionen är viktig för att få fram en korrekt årsredovisning. Många omedvetna fel rättas till vid revisionen. De är också

överens om att en viktig kontrollfunktion försvinner med avskaffandet av revisionsplikten.

Den debatt som föregått avskaffandet i Storbritannien känns i mångt och mycket igen i den debatt som pågått i svensk press den senaste tiden. Den brittiska yrkeskåren hade delade åsikter. Bland annat Wills och Woolf ansåg till en början att avskaffandet var befogat för att minska småföretagens bördor, medan exempelvis Lainé och Wyett ansåg att revisionen var väsentlig för att bibehålla kvalitén i finansiella rapporter. Dessa skilda inställningar har visat sig även i svensk debatt. En av de starkaste rösterna till att avskaffa revisionsplikten för små företag kom från organisationen Svensk Näringsliv som genom Claes Norberg och Per Thorell presenterat en rapport angående revisionsplikten i små företag. Slutsatsen i rapporten var att bevis saknades för att försvara revisionspliktens fördelar gentemot dess kostnader.

Även Gunvor Engström, VD för Företagarna är positiv till avskaffandet även om hon menar att ett vettigt alternativ skulle vara att undanta små företag från ett förbud mot kombiuppdrag för att komma ifrån problematiken med byråjäv. Stefan Persson, auktoriserad revisor och ansvarig för Ernst & Youngs nationella revisionsoverksamhet, tror att avskaffande av revisionsplikten för små företag kommer att innebära att revisionerna får en möjlighet att bistå de mindre företag med en hjälp de faktiskt är i behov av.

De som uttryckt åsikter om att revisionsplikten för alla aktiebolag bör behållas är bl.a. FARSRS generalsekretare Dan Brännström och SRS före detta ordförande Per-Olof Andersson. De menar att revisorn är en viktig del i hanteringen av komplicerade regler samt att revisionen verkar tillsammans med det interna kontrollsystemet och motverkar den ekonomiska brottsligheten.

Respondenterna har också poängterat vikten av revisionen för en korrekt årsredovisning.

I Storbritannien hördes, främst inför ytterligare höjningar av gränsvärdet, även oroliga röster om ökad ekonomisk brottslighet och bedrägerier.

Flint diskuterar värdet av revision och vad revision tillför samhället. Detta kan kopplas till kostnaden av revision för små företag. Enligt Flint ska revision leda till en ekonomisk eller social nytta för att vara rättfärdigad. Frågan som aktualiseras är då om de kostnader en revision påför företaget ska accepteras på grund av den nytta revisionen tillför samhället. För att avgöra detta måste revisionens syfte klargöras, är revisionen till enbart för ägaren eller ska andra intressenters behov beaktas.

Wills diskuterade 1999 i Storbritannien behovet av förändring i revision. Han ansåg att revisionen är samma år efter år men företagets behov varierar. Små företag med begränsade resurser bör få friheten att anpassa sin finansiella process efter sina individuella behov.

Flint avser att kravet på revision är beroende på den sociala och politiska filosofin och de värderingar i samhället där organisationen verkar, och att i och med samhällets förändring måste även kraven på revisionen förändras. Wills tankar överrensstämmer delvis med Flint, revision ska förändras över tiden. Dock är syftet med förändring ur Wills perspektiv att företagets behov förändras medan Flint ser till samhällets behov av revision och hur denna förändras.

7.2 Avreglering

Eventuell kompensation av revision

Respondent	Kompensation
Karl Englund	Revision går att kompensera genom andra kvalificerade tjänster i så små bolag, men kompetensen hos redovisningsbyråerna är varierande. Bättre att vända sig till en revisionsbyrå
Hans Westberg	Ej bra kompensation att vända sig till redovisningsbyråer då kompetensen där många gånger är låg vilket medför en kvalitetsförsämring
Joakim Leifland	Går att kompensera genom en lättare granskning av de mindre bolagen eller tätare stickprovskontroller från Skatteverket. Även hjälp med löpande bokföring av ngn kvalificerad skulle kunna vara en kompensation.
Olof Enander	Eventuellt skulle en förenklad revision för de minsta bolagen kunna kompensera en fullständig revision. Anser dock ej att det går att kompensera med rådgivning och hjälp med löpande bokföring. Måste till ngn typ av granskningsfunktion.
Stefan Salomonsson	Rent tekniskt möjligt men ingen vits att ersätta en plikt med en annan. Företagen måste istället söka hjälp av ren självbefarareseldrift. Även en mer omfattande kontroll av Skatteverket skulle kunna fungera som kompensation till revision.
Urban Bjergert	Svårt att säga då effekterna av en revisionen svårigen låter sig mätas. Måste dock till ett paket med åtgärder. Utökad kontroll av Skatteverket samt anlitan av professionell hjälp vid löpande bokföring.

Respondenterna anser att revision är svårt att kompensera men att vissa åtgärder som till exempel en förenklad revision, ett ökat användande av andra kvalificerade tjänster eller ökad kontroll av skatteverket skulle kunna kompensera revision i små aktiebolag. Ekobrottsmyndigheten anser dock att det inte finns någon anledning att ersätta en plikt med en annan.

Storbritannien hade i ett första steg en möjlighet för företag med omsättning upp till £350 000 att istället för en fullständig revision genomföra en begränsad förenklad revision. Många företag i Storbritannien har dock valt att genomföra en revision trots att plikten är avskaffad. Ett annat förslag som hördes i Storbritannien var att införa kvalificerade redovisare, detta var dock ett alternativ som aldrig blev aktuellt.

Även en eventuell kompensation kan kopplas till Flints tankar om en föränderlig revision. Samhället behöver enligt Flints tankar om revisionens auktoritet och revisorns oberoende bekräfta revisorns trovärdighet genom institutionella åtgärder för att garantera tillförlitligheten av den finansiella information som presenteras. Samtidigt kräver Flint att revisionen ska resultera i en ekonomisk eller social nytta och att revisionen ska förändras för att motsvara samhällets förväntningar. Detta kan tolkas som att om revisionen ej ger ekonomisk eller social nytta för små företag bör denna förändras genom till exempel en kompensation av revisionen för att motsvara samhällets förväntningar.

Ny bolagsform istället för ett avskaffande av revisionsplikt i små aktiebolag

Respondent	Ny bolagsform
Karl Englund	Vill se en ny bolagsform bättre anpassad för små bolag där ansvarsformen ligger mellan den som finns i AB och enskild firma
Hans Westberg	Skulle hellre sett att små aktiebolag drevs som enskild firma, HB eller eventuellt en ny bolagsform och att revisionsplikten behålls i AB eftersom ansvaret där är begränsat
Joakim Leifland	Vill att det införs en ny bolagsform för mindre aktiebolag som även den skulle ha ett begränsat ansvar för ägaren. Är negativa till revisionens avskaffande då det skapas ett A-lag och B-lag av aktiebolag
Olof Enander	Har ej uttalat sig om ny bolagsform
Stefan Salomonsson	Utan revisionsplikt måste det personliga ansvaret se annorlunda ut än det gör i dagens AB
Urban Bjergert	Ej realistiskt med en ny bolagsform inom de närmsta åren. Dock är dagens AB inte anpassad för små bolag.

Ett alternativ som flera respondenter nämnt utan en direkt ställd fråga är möjligheten till att skapa en ny bolagsform med ett regelverk där små företag passar bättre in. Skatteverket ser dock realistiskt på frågan och säger att det ej är möjligt att skapa en ny bolagsform inom den tidsram som nu diskuteras för ett genomförande av avregleringen.

Respondenterna anser att ett gränsvärde i omsättning för att undantas revisionsplikt bör sättas relativt lågt. Revisionsbolagen har hört talas om en gräns på 3 miljoner kronor och tycker att denna är rimlig i ett första steg. Ingen av de

tillfrågade anser att möjlighet till undantag från plikten ska ges på andra grunder än omsättning.

Den lagstiftning som gäller för aktiebolag är den samma för alla aktiebolag, oavsett storlek. Dessa regler finns för att skydda olika intressenter till företaget som ägare, kreditgivare, kunder, leverantörer och staten. Agent- principal teorin säger att asymmetri uppstår i företag där ägarrollen är skild från ledningen och att principalen måste garanteras att agenten verkar med principalens bästa i åtanke. I många små aktiebolag finns dock ingen asymmetri då ägare och ledning ofta är samma person. Respondenterna vill se en ny bolagsform där det inte bara förenklingar angående revisionen utan även andra regler som till exempel angående bolagsstämma, styrelse etc.

Respondenterna vill se ett relativt lågt gränsvärde för undantag av revisionsplikt, vissa av dem har uttalat sig om att vid omsättningar som EU:s maxvärde är det knappast inte längre tal om mindre bolag. De anser att vid en mindre omsättning som 3 mkr är verksamheten relativt lättförståelig och därför kan en revision undvikas, men vid högre omsättningar skulle för mycket information gå förlorad. Med Flints ord kan sägas att för ett företag med en mindre omsättning är den sociala nyttan inte tillräckligt stor för att rättfärdiga en revision medan större företag behöver revision som en garanti för att allt står rätt till och att samhället då också har nytta av denna.

7.3 Utfall i Storbritannien

Efterfrågan av frivillig revision

Respondent	Efterfrågan av frivillig revision
Karl Englund	Endast om en extern intressent kräver det.
Hans Westberg	Vanligt
Joakim Leifland	Fortsatt god kontakt med revisorn, ej tvunget en fullgod revision.
Olof Enander	Vanligt
Stefan Salomonsson	Vanligt. Självmarkerande
Urban Bjergert	Ingen uppfattning

Respondenterna tror att frivillig revision kommer att vara vanligt vid ett avskaffande. Ernst&Young tror dock att revision endast kommer att genomföras vid krav från en extern intressent och BDO tror att mindre omfattande granskningar blir vanligt.

Anledningen till att respondenterna tror att det kommer att bli relativt vanligt att efterfråga revision är delvis pga. att en icke lagreglerad revision kan komma att innebära att en lättare form av revision kommer att bli möjligt vilket medför lägre kostnader för företaget. Dock tror en del av respondenterna att det fortsatt kommer kräva en relativt noggrann granskning av revisorerna för att de ska vara beredda att skriva under och intyga att allt är rätt och riktigt.

Orsaker till frivillig revision

Respondent	Frivillig revision	Avstå från revision
Karl Englund	Krav från externa intressenter. För större företag även en kvalitetsstämpel	Kostnaden
Hans Westberg	Krav från externa intressenter Anledningar till en revision ökar ju större företaget är. Kvalitetsstämpel	Kostanden
Joakim Leifland	Trygghet Oberoende av storlek Kvalitetsstämpel	Kostanden Anser sig själv ha tillräcklig kunskap om sin verksamhet
Olof Enander	Kvalitetsstämpel Krav från externa intressenter	Kostnaden. Inget Agent –principalförhållande
Stefan Salomonsson	Kvalitetsstämpel. Självmarkerande Krav från externa intressenter	Kostnaden
Urban Bjergert	Kvalitetsstämpel Krav från externa intressenter Ökar i takt med storleken på företagen	Kostnaden

Respondenterna ser kostnaden som främsta anledningen till att avstå från revision. Som största skälet att revidera företaget tror de blir krav från externa intressenter samt att revisionen ses som en kvalitetsstämpel. Åsikterna om att viljan till revision ökar i samband med att företagets storlek ökar, varierar. Skatteverket och SET tror att frivillig revision ökar med storlek medan BDO tror att företagets storlek är obetydlig.

I Storbritannien visar undersökningar (efter steg två, gränsvärde £350 000) att ca 50 % av de berörda företagen väljer att fortsätta att revidera sina bolag. Enligt en undersökning 2003 (efter steg 3, gränsvärde £1 miljon) väljer 42 % frivillig revision och enligt samma undersökning skulle 78 % av de företag som vid ett eventuellt nästa steg undantas plikten, välja revision.

Collis undersökning visar att den främsta anledningen till att välja revision i Storbritannien var företagets policy och företagsledningens önskan. Först därefter kom krav från företagets intressenter och då främst aktieägare och banker.

Främsta skälet för att välja undantaget har i Storbritannien varit kostnaden samt att företagen ej upplevt nytta med revisionen.

I Storbritannien hördes innan avskaffandet oroliga röster att oreviderade bolag skulle få svårigheter att få banklån. Det har visat sig att detta inte stämmer, information från revision blir snabbt förlegad och kreditgivare är mer intresserade av prognoser framåt. Även vår representant från bankvärlden anser att framtiden och återbetalningsförmågan är det väsentliga vid en kreditgivning men att de troligtvis kommer att kräva revision även i framtiden. I Storbritannien ansåg 88 % av Institute of Credit Managements medlemmar att icke-reviderade konton påverkar trovärdigheten.

Ett annat fruktat utfall var att avskaffandet skulle leda till en kvalitetsförsämring. Enligt en undersökning av SPA har endast 1 % av företag med oreviderade årsredovisningar hamnat i affärssvårigheter, dock gäller 93 % av de klagomål om trovärdighet som Companies House får företag som har valt revisionsundantaget.

Största skälet att välja revision i Storbritannien var pga. en uttalad policy från företagsledningen. I ett agentperspektiv vill agenten visa principalen att han sköter sig och därmed vill han få bolaget reviderat för att ägarna samt övriga intressenter ska se att allt sköts enligt regelverken.

Påverkan på branschen och det dagliga arbetet

Respondent	Påverkan
Karl Englund	Kan erbjuda fler tjänster såsom olika nivåer av en revision sk. Granskningsintyg
Hans Westberg	Förlora revisionskunder, vinna andra genom andra typer av tjänster
Joakim Leifland	Förlora revisionskunder. Jobbar nära kunden därför är efterfrågan på andra tjänster stor.
Olof Enander	Risk för mindre positiv inställning till banken då det är de som drar på de små bolagen revision. Krav på revision kan skapa konkurrens mellan banker
Stefan Salomonsson	Initialt inget merarbete för EBM.
Urban Bjergert	Urvalsprocessen kommer inte längre att underlättas av en ören revisionsberättelse.

De flesta av respondenterna är övertygande om att deras arbete och bransch kommer att påverkas mer eller mindre av att revisionsplikten avskaffas för de små bolagen. Revisionsbyråerna tror att även om avregleringen innebär att de kommer att förlora revisionsklienter kommer de att kunna sälja in andra tjänster i större utsträckning, vilket de inte kunnat göra tidigare pga. jävsproblematiken, och på så sätt bibehålla sina klienter och intäkter.

De andra intressenterna tror i vissa fall att frånvaron av revision kan leda till merarbete eller en förändring av arbetsprocessen. För bankernas del tror Handelsbanken att avskaffandet kan komma att innebära en ökad konkurrens inom branschen då revision kanske inte kommer att krävas av alla i alla lägen. Handelsbanken tror även att det finns en viss risk för att inställningen till bankbranschen kommer att påverkas negativt då det i vissa fall kan komma att bli banken som drar på småföretagen kostnader genom att kräva att räkenskaperna blir reviderade.

Ekobrottsmyndigheten tror initialt inte att avskaffandet kommer att innebära något merarbete för deras del eftersom de sällan får in färdiga, reviderade årsredovisningar utan mest får förlita sig på ofullständigt bokföringsmaterial. Dock ser de en viss risk i att de några år efter avskaffandet kommer att få en del merarbete eftersom det då inte kommer att gå att förlita sig på material från tidigare räkenskapsår eftersom det då finns risk att det inte heller kommer att vara reviderat. För Skatteverkets del kommer avskaffandet att innebära att de inte längre delvis kan bygga sin urvalsprocess på orena revisionsberättelser. Deras granskning kommer däremot inte påverkas eftersom de i den inte förlitar sig på revisionen utan gör en egen genomgripande skatterevision.

Påverkan på revisionsbranschens utveckling och intäkter

Respondent	Negativ påverkan	Positiv påverkan
Karl Englund	Initialt minskade intäkter. De bolag som arbetar anonymt bakom en redovisningsbyrå kommer att drabbas hårdare då de inte har någon relation till klienten	Ej påverkan på intäkterna på längre sikt. Sälja in andra typer av tjänster i större utsträckning
Hans Westberg	Initialt minskade intäkter. Små revisionsbyråer kommer att drabbas hårdare eftersom de har fler små klienter. Även de som jobbar alltför anonymt mot kunden kommer att drabbas.	Snabb återhämtning då jävsreglerna försvinner och andra tjänster kan erbjudas. Frivillig revision positivt.
Joakim Leifland	Initialt minskade intäkter och ökade kostnader pga. omställning. Revisionsbyråer som arbetar bakom en redovisningsbyrå kommer att drabbas hårdast	Kommer att kunna ta mer betalt för sina tjänster. Jävsreglerna försvinner.

Revisionsbolagen tror att deras intäkter initialt kommer att minska men att dessa snabbt kommer att återhämta sig på grund av försäljning av andra tjänster samt att det finns möjlighet att ta mer betalt för andra typer av tjänster än revision. De flesta respondenterna tror att de små företagen i första hand inte efterfrågar revision utan att det är hjälp och rådgivning beträffande den löpande verksamheten de är i störst behov av, vilket revisorerna idag många gånger har svårt att erbjuda i den uträkning de skulle vilja på grund av jävsproblematiken. Därför tror respondenterna att de fortsatt kommer att kunna behålla klienterna

men att de nu istället kommer att kunna erbjuda dem det de faktiskt vill ha och har en konkret nytta av.

Samtliga revisionsbolag ansåg att de byråer som arbetar anonymt mot kunden, till exempel bakom en redovisningsbyrå kommer att drabbas hårdast vid ett avskaffande eftersom de inte har någon relation med företaget utan istället ser redovisningsbyrån som deras kund.

I Storbritannien avgav, enligt SPA, 90 % av revisorerna att deras inkomst varken ökat eller minskat. Orsaken var att revisionstjänster ofta var lågt prissatta och med färre revisionsklienter fanns det mer tid att lägga på mer lönsamma tjänster och klienter.

Innebär ett avskaffande en ökning av ekonomisk brottslighet

Respondent	Brottslighet
Karl Englund	Incitament till att använda aktiebolagsformen för att begå brott kommer att öka. De omedvetna felen kommer att stiga.
Hans Westberg	Kommer kanske öka ngt Speciellt omedvetna fel Avkriminalisera vissa enklare brott samt förenkla regelverk för att komma runt problemet.
Joakim Leifland	Endast en marginell ökning. Eventuellt flyttas från andra bolagsformer. De omedvetna felen kommer dock att påverkas. Kanske åt båda hållen så de tar ut varandra.
Olof Enander	Ja. Upptäcktsrisken minskar. Inget ägaransvar i AB
Stefan Salomonsson	Ja. Främst bokföringsbrott och skattebrott. Både medvetna och omedvetna brott.
Urban Bjergert	Viss risk att den ökar. Speciellt de omedvetna.

Respondenterna är alla överens om att det finns en viss risk för att den ekonomiska brottsligheten kommer att öka eller i alla fall öka i aktiebolagsformen eftersom det där är ett begränsat ansvar för ägarna. Dock tror de att det som kommer att öka mest är de omedvetna brotten. Hur man ska komma tillrätta med problemet är en svår fråga enligt respondenterna. I Storbritannien har ingen ökning av bokföringsbrott, bedrägerier eller annan ekonomisk brottslighet kunnat påvisas. Dock anger ACCA att i 45 % av de upptäckta bedrägeri- och bokföringsfallen är det revisorn som upptäckt brotten. Många gånger kan det vara svårt att mäta brottslighet eftersom mörkertalen ofta är stora. Många av respondenterna menar att det efter avskaffandet borde ligga på Skatteverket att utföra fler och mer djupgående kontroller och att de därmed ska fungera som kontrollenhet.

7.4 Avslutande reflektioner

Enligt Flint är revisionen beroende av den miljö där organisationen verkar och revisionen bör förändras i takt med samhället för att leva upp till samhällets förväntningar. Frågan är då om miljön i Sverige är densamma som i Storbritannien och om effekterna av ett avskaffande blir desamma i Sverige som det har blivit i Storbritannien. Vårt samhälle genomgår hela tiden harmonisering på olika områden, innebär detta att miljön är densamma och att förändringar mottas på samma sätt eller får harmoniseringarna olika effekter beroende på vart de genomförs?

8. Avslutning

I det avslutande kapitlet presenteras och diskuteras de slutsatser som kunnat dras utifrån analysen. Vidare ges förslag på fortsatt forskning inom ämnesområdet.

8.1 Resultat

Överlag har respondenterna uttryckt en negativ inställning till avskaffandet av revisionsplikten även om revisorerna även ser en del fördelar med ett avskaffande. Dock är alla överens om att revisionen spelar en mycket viktig roll i arbetet med att få fram ett korrekt årsbokslut och en korrekt årsredovisning.

Den debatt som pågått i svensk press och facklitteratur känns igen från den debatt som utspelade sig i Storbritannien innan deras avskaffande 1993 och de efterföljande höjningarna av gränsvärdet. Debatten har speglat å ena sidan strävan att underlätta för småföretagen genom kostnadsbesparingar och förenklade regelverk samt å andra sidan betydelsen att bibehålla kvalitén i finansiella rapporter.

Revisionen i sig är svår att kompensera menar de flesta av respondenterna även om en del åtgärder såsom en förenklad granskning eller ett ökat användande av andra kvalificerade redovisningstjänster skulle kunna uppväga avsaknaden av revision till viss del. Respondenterna är dock ense i sin tro på att frivillig revision kommer att bli ett vanligt fenomen i Sverige precis som det är i Storbritannien.

Även om Storbritannien idag är uppe i EU: s maxgränser för undantag av revisionsplikt menar respondenterna att vi i Sverige bör nöja oss med ett undantag av revisionsplikt för bolag med en omsättning på upp till 3 miljoner kronor. De tror inte heller att Sverige inom den närmsta tioårsperioden kommer att komma upp i maxgränserna.

Precis som i Storbritannien spår respondenterna att kostanden kommer att vara det huvudsakliga skälet till att företag kommer att välja att utnyttja undantaget från revisionsplikt.

Handelsbanken menade att bankerna även i fortsättningen kommer att kräva revision för att bevilja krediter, vilket är precis tvärt emot utvecklingen i Storbritannien. Bankerna där menar att den information som genereras av en revision snabbt blir inaktuell och att det istället är framtidsprognoser som blir avgörande för huruvida en kredit beviljas.

I Sverige har det, liksom tidigare i Storbritannien, hörts en del oroliga röster över att kvalitén på de finansiella rapporterna kommer att försämrats pga. avsaknaden av revision. Denna farhåga har delvis besannats i Storbritannien då hela 93 % av de klagomål som kommer in till den brittiska tillsynsmyndigheten Companies House avser bolag som valt att utnyttja undantaget från revisionsplikt. Dock är siffran för de bolag som valt att inte få räkenskaperna reviderade låg, endast 1 %, när det gäller att försätta sig i affärssvårigheter.

Respondenterna tror att det i första hand är krav från externa intressenter som kommer påverka bolagen till att fortsätta få räkenskaperna reviderade, något som först kom på andra plats i Storbritannien. Där var det främsta skälet till att fortsatt få bolagen reviderade en uttalad policy i företaget eller en direkt önskan från företagsledningen.

Alla inblandade parter är övertygade om att deras bransch på något sätt kommer att påverkas av revisionspliktens avskaffande eftersom den används som ett hjälpmedel i många olika situationer genom att underlätta arbetet med att sätta sig in i bolagets verksamhet och åtaganden. Dock kan ingen påstå att de är totalt beroende av en revision utan den används endast som ett komplement till den egna utredningen och det egna arbetet.

Huruvida den ekonomiska brottsligheten kommer att öka och hur man i så fall ska komma tillrätta med den, är nog den fråga som upplevs som svårast att besvara. I Storbritannien har ingen undersökning kunnat påvisa att brottsligheten påverkats. Dock har tidigare studier visat att det många gånger är just revisorn som är den som upptäcker brotten och antingen anmäler eller åtgärdar felen. Ett av de stora problemen ligger här i svårigheten att mäta brotten och i de stora mörkertalen. Så precis som i Storbritannien har man i Sverige nu uttryckt oro för ökad ekonomisk brottslighet trots att det inte kunnat påvisas utomlands att den påverkas.

8.2 Resultatdiskussion

I uppsatsens början fanns förväntningar om att det i Storbritannien, som tog första steget i avskaffandet av revisionsplikten redan 1993, skulle finnas empiriska undersökningar och rapporter som visade svart på vitt effekterna av avskaffandet. Under litteraturstudiens gång blev det mer och mer uppenbart att sådana undersökningar inte fanns att tillgå i den utsträckning vi hoppats vilket gjorde att uppsatsen fick ta en annan vändning. Insikten kom att det kanske inte alltid är så lätt att dokumentera och fastställa de effekter som ett avskaffande ger upphov till. Istället fick fokus läggas på den debatt som pågått i Storbritannien och pågår i Sverige nu för att en jämförelse mellan de båda länderna skulle kunna göras.

Vad som kunnat fastställas är att debatten mångt och mycket sett likadan ut i de båda länderna och att det bildats två sidor, en som förespråkar ett avskaffande eftersom det underlättar för småföretagen på en rad olika sätt, och en som är mot ett avskaffande då det riskerar att försämra kvalitén på de finansiella rapporterna. Även respondenterna har haft olika åsikter i frågan vilket förklaras med deras egen nytta av revision och revisionsplikt.

Revisionens avskaffande har, internationellt sett, varit ett aktuellt ämne under en längre period vilket även har påverkat debatten och den kommande avregleringen i Sverige. Genom en allt mer globaliserad omvärld har Sverige även på revisionsområdet fått anamma internationella standards. Detta har genom RS inneburit många och komplicerade regler vilket, främst för de mindre företagen, inneburit kraftigt ökade kostnader. RS, i kombination med bl.a. de nya strängare jävsreglerna, har föranlett den uppblossade debatten om revisionspliktens avskaffande. Kanske är det så att de nya komplicerade regelsystemen är skäl nog att avskaffa revisionsplikten?

Frågan som uppkommer då är just vilka effekter som uppstår och hur dessa ska hanteras. Respondenterna är överens om att revisionen har stor betydelse för att få fram en korrekt årsredovisning. I Storbritannien handlar klagomålen som kommer in till tillsynsmyndigheten Companies House nästan uteslutande om företag som inte valt att få sina räkenskaper reviderade. Dock har det i Storbritannien inte kunnat påvisas att de företag som väljer att utnyttja undantaget från revisionsplikt affärsmässigt påverkas till det sämre.

Ska ökade fel därför accepteras och vem ska i så fall bära kostnaden för dem? Eller är det kanske så att de fel som faktiskt uppstår är av underordnad betydelse vilket snarare skulle förespråka en avreglering även när det gäller mindre bokföringsbrott och skattebrott. De omedvetna felen kan dessutom innebära, när

det gäller skattefel, att det blir fel åt båda hållen och att de därmed tar ut varandra. Kanske är det så att nyttan med revision inte uppväger dess kostnader och att de kostnader som kan uppstå till följd av avskaffandet är av obetydligt värde.

En relevant fråga som uppkommer vid ett avskaffande är hur den ekonomiska brottsligheten och dess relation till en granskningsförpliktelse påverkas. Ökar brottsligheten då känslan av att någon utomstående kontrollerar försvinner? Respondenterna tror att den omedvetna brottsligheten kommer att öka, då många saknar kunskapen för att kunna sköta sitt företag enligt de lagar och regler som finns. Frågan faller då tillbaka på hur många företag som frivilligt kommer att välja revision, eller att söka kompetensen på annat håll för att undvika okunnighetsfel. Det finns risk att den medvetna grövre brottsligheten i aktiebolagsform kommer att öka, men om brottsligheten ökar totalt sett eller det bara sker en förflyttning från andra bolagsformer är svårt att säga.

I Storbritannien infördes det, i samband med det första steget i avskaffandet, en möjlighet för vissa företag som inte omfattades av själva undantaget av revisionsplikt att istället lämna in en så kallad Review, en enklare form av en revision. Det har i Sverige diskuterats huruvida revision går att kompensera. Revisionsbyråerna tror att det kommer att bli oerhört vanligt att köpa in andra kvalificerade tjänster och att dessa mycket väl kan uppväga det som går förlorat med revisionsplikten. Vad som skulle tala för det är att det i Storbritannien är en relativt stor del av företagen som frivilligt valt att fortsatt få räkenskaperna reviderade. Företagets framtoning och anseende är viktigt för en gynnsam utveckling.

Alternativet som har diskuterats, en ny bolagsform mer anpassad för mindre företag, känns i dagsläget inte aktuellt då det är en utdragen och säkerligen kostsam process. Eftersom Sverige nu troligtvis kommer att avskaffa revisionsplikten samt att vi troligtvis även kommer att få se en rad andra regelförenklingar för små bolag är vi kanske inte längre i behov av en ny bolagsform.

Det sista om revisionspliktens avskaffande är långt ifrån sagt men vad som dock går att säga är att Storbritannien inte ansett avskaffandet av revisionsplikt vara något negativt då de gång på gång höjt gränsvärdena. De har inte genom undersökningar och rapporter kunnat finna bevis på avskaffandets påstådda nackdelar. Med tanke på den internationella utvecklingen ligger det verkligen i tiden att avskaffa revisionsplikten för små företag.

8.3 Förslag på fortsatt forskning

Revision och revisionsplikt är något som debatterats under en lång tid och som säkerligen kommer att vara ett aktuellt ämne en lång tid framöver. Då planerna på ett avskaffande i Sverige ännu bara är i planeringsfasen skulle en liknande studie som genomförs om ett par år vara intressant. Åsikterna blir fler och fler ju längre tid som går och revisorer samt andra intressenter blir mer och mer insatta i frågan. Kanske ändrar till och med vissa intressenter åsikt desto mer insatta de blir i ämnet?

En annan möjlighet är att utöka undersökningen antingen genom att göra en kvantitativ undersökning där fler åsikter samlas in, eller genom att välja en intressentgrupp för att utreda dennas ståndpunkt. Även att kartlägga hur småföretagarna skulle svara på ett avskaffande är en intressant fråga.

En potentiell intresseväckande studie skulle vara att genomföra en utökad jämförelse internationellt sätt. Det är många länder runt oss som arbetar eller har arbetat med liknande frågor. Kanske kan man titta på andras lösningar för att utreda bästa sättet att genomföra ett avskaffande.

Nämnda förslag är endast utkast på förslag till fortsatt forskning. Revisionspliktens vara eller icke vara berör så många politiker, företag, intressenter och individer att utredningsmöjligheterna är obegränsade.

Källförteckning

Publicerade källor

Litteratur

- Andersson et al (2003) *Aktiebolagslagen: en kommentar Del 2* Nordstedts juridik, Stockholm
- Andersen, Ib (1998) *Den uppenbara verkligheten, val av samhällsvetenskaplig metod* Studentlitteratur, Lund
- Bryman, Alan & Bell, Emma (2005) *Företagsekonomiska forskningsmetoder* Liber
- Edwards, Vanessa (1999) *"EC company law"* Oxford University, New York
- FAR (2005) *Revision, en praktisk beskrivning* FAR Förlag, Stockholm
- Flint, David (1988) *Philosophy and principles of auditing an introduction* Mcmillian, London
- Jacobsen, Dag-Ingvar (2002) *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen* Studentlitteratur, Lund
- Nygaard, Claus (2002) *Strategizing* Studentlitteratur, Lund
- Patel, Runa & Davidson, Bo (1994) *Forskningsmetodikens grunder – att planera, genomföra och rapportera en undersökning* (2a uppl) Studentlitteratur, Lund
- Rienecker, Lotte & Jørgensen, Peter Stray (2002) *Att skriva en bra uppsats* Liber, Lund
- Sherer, Michael & Turley, Stuart (2001) *Current issues in auditing* Paul Chapman Publishing Ltd London

Lagar, propositioner och standards

- Justitiedepartementet promemoria, Några frågor om revision 2003
- Regeringens Proposition 1981/82:171 ”Om revisors kompetens”
- Regeringens Proposition 1997/98:99 ”Aktiebolagets organisation”
- FARs samlingsvolym 2006 del 2, (2006) FAR Förlag Stockholm
- RS 200, Mål och generella principer för en revision
- 78/660/EEG Rådets fjärde direktiv
- Companies Act 2006

Artiklar

Accountancy

- Accountancy “Profession split over the audit threshold” *Accountancy* nr 1, 2000 s 11
- *Accountancy* nr 10, 2003 s 91
- Kenny, Anne (2005) ”Audit exemption a cost saving for small companies?” *Accountancy Ireland* nr 4, 2005 s 54
- Hurst, Kim (1994) “Small company audits: the end of the line” *Accountancy* nr 12, 1994 s 140
- Woolf, Emilie (1995) “Nice to be exempt, but stay alert” *Accountancy* nr 5, 1995 s 142
- Woolf, Emile (2003) “Financial Reporting: Audit- Audits: an endangered species” *Accountancy* nr 10, 2003 s
- Wills, Michael (1999) “Adding it up just right” *Accountancy* nr 8, 1999 s 48
- Lanié, Chris (1998) “Helping Members in business” *Accountancy* nr 1, 1998 s 80

Balans

- Andersson, Per- Olof (2005) ”Revisorerna tillför företagsekonomisk kompetens- behåll revisionsplikten” *Balans* nr 4, 2005 s 33-34
- Bisgaard, Anders (2006) ”Revisionsplikten avskaffas för små danska företag” *Balans* nr 5 2006 s 27-29
- Brännström, Dan (2005) ”Revision gör stor nytta – även i små bolag” *Balans* nr 4, 2005 s 35-36
- Danielsson, Larsson (2004) ”RS utmanar revisorns beteende” *Balans* nr 11 2004 s. 15-19

- Halling, Pernilla (2005) "Sällan revision av små företag i EU-länderna" *Balans* nr 3, 2005 s 16
- Halling, Pernilla (2005) "Debatten går het i Norden" *Balans* nr 3, 2005 s 17
- Halling, Pernilla (2004) "Nya revisionsstandards i Sverige kräver mer tid och höjda arvoden" *Balans* nr 8-9 2004 s. 15
- Holmquist, Bengt "ISA – det största projektet i FARs historia" *Balans* nr 3, 1999 s. 8-10
- Norberg, Claes och Thorell, Per (2005) "Går det att försvara revisionsplikten?" *Balans* nr 3, 2005 s 19
- Precht, Elisabeth (2006) "Revisorn är guld värd! Men revisionsplikten ska avskaffas i små företag" *Balans* nr 11, 2006 s 21
- Precht, Elisabeth (2005) "Alla ense om revisionens fördelar – men måste den vara ett tvång?" *Balans* nr 3, 2005 s 24-25
- Precht, Elisabeth (2005) "Revisionsplikt var svaret på ekonomisk brottslighet" *Balans* nr 4, 2005 s 22
- Svanström, Tobias (2006) "Företagen vill behålla revisionsplikten" *Balans* nr 11, 2006 s 29-31
- Wennberg, Inge (2004) "Alla behöver en revisor men alla behöver inte revision" *Balans* nr 2, 2004 s 16-17
- Wennberg, Inge (2004) "Efterfrågad eller lagstadgad revision?" *Balans* nr 2, 2004 s 18-23
- Wennberg, Inge (2004) "Revisorn - någon att hålla i handen för företagaren" *Balans* nr 2, 2004 s 24- 25
- Wennberg, Inge (2004) "FAR:s generalsekreterare är försiktigt optimistisk" *Balans* nr 2, 2004 s 25-27

Övriga artiklar

- Brasted, Karl Aage (2006) "Revisjonsplikten er delvis ophaevet i Danmark" *Revisjon og Regnskap* nr 7 2006 s 7-9
- Davies, John (2004) "Audit Exemption: the sky's the limit?" *Credit Management* 2004 s 36-37
- Gosling, Paul (2004) "More fraud"
- Seow, Jean-Lin (2001) "The Demand for the UK small company Audit- an agency perspective" *International Small Business Journal* nr 2, 2001 s 61-79
- Wyatt, John (2000) "The audit of the small company"

Uppsatser och utredningar

- Aldenhov, Hansson och Rosenlöv (2006) ”Avskaffandet av revisionsplikt – möjliga konsekvenser för revisionsbyråer, redovisningsbyråer och små aktiebolag” Lunds Universitet
- Collis, Jill (2003) ”Directors views on exemption from the statutory audit” DTI
- Department of Trade and Industry,
- Holmberg, Höög och Jangvert (2006) ”Revisionspliktens vara eller icke vara – för små och medelstora aktiebolag i Sverige” Lunds Universitet
- Sjöström, Camilla (1994) Revision och lagreglering – ett historiskt perspektiv Linköping
- The society if professional accountants, SPA, (2003) The company law review - the beneficial impact of raisning audit threshold from £350000 to £1000000
- Norberg/Thorell (2005) ”Revisionsplikten i små aktiebolag” Svenskt Näringsliv

Elektroniska källor

- www.wikipedia.org The free encyklopedia Wikipedia sökord: Companies Act
- www.icaew.co.uk The Institute of Chartered Accountants in England and Wales
- www.ne.se, sökord: revision Nationalencyklopedins internetjänst
- <http://www.frc.org.uk/apb/publications/isa.cfm>, the Auditing Practies Board

BILAGA 1

Intervjumall

Revisorer

Personligt:

Befattning

Utbildning

Erfarenhet – antal år på företaget, inom branschen etc

I hur stor utsträckning arbetar du med revision av små aktiebolag?

Kommer ditt arbete påverkas av att revisionsplikten för små bolag tas bort? Hur då?

Avskaffning av revisionsplikt:

Är du positivt inställd till avskaffandet?

Vilka gränser för undantag av revisionsplikt tycker du är lämplig för Sveriges del?

EU: s maxgräns:

- Balansomslutning: 7,6 milj. euro
- Nettoomsättning: 3,65 milj. euro
- Antal anställda: $\approx$ 50 st

Om inte maxvärden:

Bör maxvärdena så småningom uppnås eller ska de lägre värdena kvarstå?

Om ja:

Bör avskaffandet ske i flera steg och utvärderas efterhand eller är internationella erfarenheter tillräckliga referenser för att direkt använda, de av EU, högst tillåtna gränsvärden?

Hur stor andel av era klienter är sådana bolag som skulle omfattas av undantag från revisionsplikt enligt den gränsdragning du ansett lämplig?

Vilken betydelse har revisionen för att få fram ett korrekt årsbokslut enligt dig?

Har revisionen betydelse för bolagens ekonomistyrning?

Hur pass stor betydelse har revisionen för de allra minsta bolagen?

Vilka ser du som de viktigaste anledningarna till att små företag lämnar en reviderad årsredovisning?

Går revisionen att kompensera på annat sätt för de minsta bolagen?

Vilka tjänster kommer ni istället att kunna erbjuda dessa företag när revisionsplikten avskaffas?

Vilka eventuella åtgärder har ni vidtagit inför avskaffandet av revisionsplikten?

Undersökningar i Storbritannien:

Hur stor andel av de bolag som omfattas av undantaget från revisionsplikt tror du trots det kommer efterfråga revision?

Enligt en undersökning utförd av DTI (det brittiska handelsdepartementet) valde 42 % av de utfrågade bolagen att trots undantaget från revision få sina bolag reviderade. Tror du denna siffran kommer att vara likvärdig i Sverige?

Vad grundar du det på?

När gränserna skulle höjas svarade 78 % av de nu berörda bolagen att de skulle fortsätta få bolagen reviderade. Tror att man även i Sverige kommer se en tydlig skillnad i fråga om val av frivillig revision vad gäller storlek på företaget?

I Storbritannien angavs kostnadsskäl vara den största orsaken till att undantaget utnyttjades. Tror du det kommer vara så även i Sverige? Hur stor kostnad tror du revisionen uppgår till i mindre bolag? Tror du företagen har ngn uppfattning om vilka kostnader som är direkt kopplade till revisionen och vilka som hör till sk. kombiuppdrag?

Skälen till att välja revision trots undantag uppges främst bero på företagets policy och en önskan från företagsledningen. Först efter det kommer krav från aktieägare och banker. Hur tror du det kommer att se ut i Sverige?

Vilka typer av revisionsbolag tror du skulle kunna bli hårdast drabbade?

Tror du att bokföringsplikten skulle påverkas av att revisionsplikten försvinner?

Tror du revisionsbranschens intäkter kommer att påverkas? Åt vilket håll?

Övriga respondenter

Personligt:

Befattning

Utbildning

Erfarenhet – antal år på myndigheten/företaget, tidigare erfarenhet etc

I hur stor utsträckning arbetar du med små aktiebolag?

Information:

Vilken information har du behov av från dessa bolag i ditt arbete?

Vilket informationsvärde har revisionsberättelsen?

Vad tillför den i ditt arbete?

Ger revisionsberättelsen tillräcklig information?

Om inte - vilka andra informationskanaler använder ni?

Hur stor betydelse har årsredovisningen för ditt arbete?

Hur stor betydelse har en ren revisionsberättelse?

Avskaffning av revisionsplikt:

Hur ser ni på avskaffandet?

Vilka gränser för undantag av revisionsplikt tycker du är lämplig för Sveriges del?

EU: s maxgräns:

- Balansomslutning: 7,6 milj. euro
- Nettoomsättning: 3,65 milj. euro
- Antal anställda: $\varnothing$ 50 st

Om inte maxvärden:

Bör maxvärdena så småningom uppnås eller ska de lägre värdena kvarstå?

Om ja:

Bör avskaffandet ske i flera steg och utvärderas efterhand eller är internationella erfarenheter tillräckliga referenser för att direkt använda, de av EU, högst tillåtna gränsvärden?

Vilken betydelse har revisionen för att få fram ett korrekt årsbokslut enligt dig?

Går revisionen att kompensera på annat sätt för de minsta bolagen?

Hur skulle en icke reviderad årsredovisning påverka ditt arbete?

Hur granskar ni bolag som idag inte omfattas av revisionsplikt?

Skiljer det sig från aktiebolag?

Vilka informationskanaler använder ni?

Kan det bli aktuellt att behandla de små aktiebolagen på liknade sätt efter avskaffandet?

Hur stor roll spelar det att ägarna ej har något personligt ansvar i aktiebolag?

Anses rapporter från företag som ej omfattas av revisionsplikt mindre tillförlitliga?

Kommer avskaffandet att innebära merarbete för er?

Vem ska i så fall bära den kostnaden?

Hur ska det gå till?

Effekter:

Enligt en undersökning utförd av DTI (det brittiska handelsdepartementet) valde 42 % av de utfrågade bolagen att trots undantaget från revision få sina bolag reviderade. Tror du denna siffran kommer att vara likvärdig i Sverige?

Vad grundar du det på?

När gränserna skulle höjas svarade 78 % av de nu berörda bolagen att de skulle fortsätta få bolagen reviderade. Tror att man även i Sverige kommer se en tydlig skillnad i fråga om val av frivillig revision vad gäller storlek på företaget?

I Storbritannien angavs kostnadsskäl vara den största orsaken till att undantaget utnyttjades. Tror du det kommer vara så även i Sverige? Hur stor kostnad tror du revisionen uppgår till i mindre bolag? Tror du företagen har ngn uppfattning om vilka kostnader som är direkt kopplade till revisionen och vilka som hör till sk. kombiuppdrag?

Skälen till att välja revision trots undantag uppges främst bero på företagets policy och en önskan från företagsledningen. Först efter det kommer krav från aktieägare och banker. Hur tror du det kommer att se ut i Sverige?

Ekonomisk brottslighet / skattebrott / bokföringsbrott:

Tror du att den ekonomiska brottsligheten kommer att stiga i och med ett avskaffande av revisionsplikten?

Vilken typ av brottslighet tror du är mest benägen att stiga? Skattebrott, bokföringsbrott, förskingring?

Hur kommer det att märkas? Kommer det att märkas?

Hur kan man komma tillrätta med det?

Har ni vidtagit några åtgärder inför avskaffandet? Vilka?

I Storbritannien har det inte kunnat påvisas att den ekonomiska brottsligheten stigit då den svårligen låter sig mätas. Tror du att det även kommer att vara svårt i Sverige att observera några förändringar?

Inför avskaffandet i Storbritannien hördes många oroliga röster över den befarade ökningen av ekonomisk brottslighet. En enkätundersökning visade att det var revisorerna som i stor utsträckning (45 %) upptäckte den ekonomiska brottsligheten. Är det så även i Sverige? Vem ska utföra kontroller? Skatteverket? Bolagsverket? Ekobrottsmyndigheten?

Om skattefelen överlag blir större flyttas kostnaden för detta från företagen.

Hur ska man komma tillrätta med detta?

Vem ska bära kostnaden?

BILAGA 2

Beskrivning till respondenter innan intervju

Revisorer

- Din befattning och erfarenhet inom företaget och branschen
- I hur stor utsträckning ni arbetar med små bolag
  - Ø Revision
  - Ø Övriga tjänster
  - Ø Hur ert arbete påverkas av avskaffandet
  - Ø Er inställning till revisionsplikt
- Er uppfattning om avskaffande av revisionsplikten
  - Ø Vilka företag bör omfattas av undantaget?
  - Ø Hur bör regleringen se ut
  - Ø Hur bör en avreglering gå till
- Möjliga effekter av ett avskaffande
  - Ø Revisionens betydelse i små företag
  - Ø Eventuella substitut till revision i små bolag
  - Ø Nya möjligheter för revisionsbolag?
  - Ø I hur stor utsträckning företagen, trots frivilligheten, kommer välja revision
  - Ø I de fall det väljs bort, vilka orsaker kan det finnas till detta
  - Ø Påverkan på revisionsbranschens intäkter
- Ekonomisk brottslighet
  - Ø Avskaffandets påverkan på ekonomisk brottslighet

Övriga respondenter

- Din befattning och erfarenhet inom företaget/myndigheten
- Hur ert arbete går till, vad ni gör etc
  - Ø Var information hämtas
  - Ø Skillnader mellan kontroll av aktiebolag och andra företagsformer utan revisionsplikt

- Er användning av revisorn och revisionsberättelsen i ert arbete
- Din och företaget/myndighetens uppfattning om avskaffande av revisionsplikten
  - Ø Vilka företag bör omfattas av undantaget?
  - Ø Hur bör regleringen se ut
  - Ø Hur bör en avreglering gå till
- Alternativ till revision i små företag
- Möjliga effekter av ett avskaffande
  - Ø Revisionens betydelse i små företag
  - Ø Eventuella substitut till revision i små bolag
  - Ø Kommer bolag som valt revision behandlas annorlunda än företag som valt bort revisionen.
  - Ø Kan avskaffandet medföra merkostnader för er del?
  - Ø Vem ska bära den kostnaden?
- Ekonomisk brottslighet
  - Ø Avskaffandets påverkan på ekonomisk brottslighet (ej den grövre)
  - Ø Åtgärder?
  - Ø Vem ska bära kostnaden för t.ex. ökat skattefel?